

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

1997. január

VIII. évf. 1. sz.

Tartalom

Vasárnapi prédikációk

Adorjáni Zoltán: Hatalommal parancsol. Márk 1,23–28	3
Walter Lüthi: Anna Sámuelért könyörög és Silóba viszi az Úr házába. 1 Sámuel 1,10–11	5
G. H. Van de Graaf: „Mit keresünk egymásnál?” Róma 1,12.....	9
Szigethy Béla: Isten nagyobb. János 10,29; 4,24.....	13

Egyetemes imahét

Az egyetemes imahét témája és programja	16
---	----

Prédikációk

1. nap. Csiha Kálmán: És ő! Kolossé 1,18–23	17
Jenei Tamás: Isten megbékéltetett miket önmagával Jézus Krisztus által. János 3,13–21	18
2. nap. Soósné Szebeni Noémi: A békéltetés szolgálata. 2 Korinthus 5,18	22
3. nap. Nagy Lóránt Géza: Magasztaljátok az Urat. Zsoltárok 107,1–9	24
4. nap. Balogh Béla: Megigazulva – ingyen kegyelemből. János 8,1–11	26
5. nap. Kulcsárné Németi Erzsébet: Megbékélés önmagammal. 1Mózes 32,24–30	28
Sógor Csaba: Megbékélés önmagammal. Zsoltárok 63,1–8.12	30
6. nap. Bessenyei István: Menjünk fel az Úr hegyére. Ézsaiás 2,2–4	32
Antal Zoltán: Isten békessége. Efézus 2,14–17	35
7. nap. Dávid Lajos: A teremtett mindenség megbékélése. Róma 19,23	37
8. nap. Bustya Dezső: Megbékélés – kegyelem. 2Korinthus 5,20–6,4	39

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Orbán János: Liliom és almafa. Énekek éneke 2,1–3.....	43
--	----

Temetési beszédek

Id. Kántor Attila: Mert én tudom az én gondolataimat. Jeremiás 29,11.....	44
Szekeres István: Két „hajlék” között. Jób 7,6–10	46

Nőszövetségi vallásos ünnepély

Tonk Istvánné: „Én az idővel bátran szembenézek!” Tompa László	48
--	----

Vasárnapi prédikációk

Adorjáni Zoltán

Hatalommal parancsol

Alapige: Márk 1,23–28
Bibliailvasás: Lukács 8,26–39

I.

Ez a gyógyítás, ez az ördögűzés Jézus első csodatétele. Márk evangélista a maga pergő stílusában írja le Keresztelő János pusztai szolgálatát, hogy a mennyei szózat és a megkísértés rövid ismertetésével mindenhol világosabban rámutasson: Jézus Isten Lelkének a felkentje, akinek küldetése sajátos és páratlan. Vele a próféták által megjövendölt új korszak kezdődik el. Ennek kiteljesedése érdekében hívja el azonnal első négy tanítványát a Galileai-tenger partján, s kezd azonnal tanításba szombat napon a kapernaumi zsinagógában. Itt a zsinagógában mindenekelőtt arra figyelnek fel az emberek, ami azonnal szembeűnő volt Jézus tanítása rendjén, s amit a Hegyi beszéd után is azonnal megállapítottak róla: ő másként tanít, mint Izráel írástudói, mivel hatalommal tanít.

A Jézus tanításával párosuló hatalom először is azt jelenti, hogy nem a maga nevében, nem emberi tekintéllyel, hanem az Istentől kapott megbízatással lép fel, szól és cselekszik. Feljogosítást kapott Istentől, hogy Isten országa megvalósulásának érdekében szabadon cselekedjék. Őt nem köti senki és semmi. Nincs benne semmi olyan, ami elhomályosítaná az őt küldő Istent. Márk evangélista ezt így mondja: Jézus hatalommal parancsol, és parancsát engedelmesség követi.

A kapernaumi zsinagóga nem úgy volt Isten hajléka és istentiszteleti hely, mint a jeruzsálemi templom. A tisztátalan lélektől megszállott ember megszabadulása mégis egyértelműen Habakuk próféta ismert szavainak beteljesedését hirdette a zsinagógai gyülekezet előtt: Az Úr az ő szent templomában van, hallgasson, némuljon el és engedelmeskedjék előtte mindenki. Vagy azt, amit a 106. zsoltár is mond az Egyiptomból való szabadulásra visszaemlékezve: Isten megdorgálja a Vörös-tengert, rákiált, és az engedelmeskedik neki.

Ahol tehát engedelmesség követi a tanítást, az ígehirdetést, ott maga Isten van jelen hatalommal. Ezt kell egészen világosan látnunk ezzel a csodával kapcsolatosan. Miért?

Először azért, mert ebben a történetben a tisztátalan lélektől megszállott ember kötheti le figyelmünket. Ezáltal pedig úgy tűnhet, hogy a központban ez az ember vagy ez a fajta ember áll. Mintha a történet pergése is arra irányítgatná figyelmünket, hogy az érdeklődést erre a fajta emberre kell összpontosítanunk. Ugyanis: Jézus hatalommal kezd tanítani a zsinagógában, mire a tisztátalan eszelősen felkiált. Ettől kezdve pedig természetes, hogy mindenki erre az emberre kezd figyelni: mi fog történni vele?

A zsinagógai gyülekezet felfigyelt az ördögösre, noha eddig talán semmi különös nem volt abban, hogy köztük tartózkodott a tanítás házában, a zsinagógában. Isten tudja, talán máskor is és rendszeresen ott volt közöttük. Ha így gondolkozunk, akkor magunkra vonatkoztatva azonnal azt kérdezhetjük: Ki az közülünk, aki az Ige elhangzásakor tisztátalannak bizonyul? Kapcsolatosan egy másik kérdést sem lehet mellőzni: Mit keres az istentiszteleten egy gonosz lélektől megszállott? Nem szükséges részletezni azt, hogy az ilyen kérdések milyen következményekkel járnak.

Ha egy közösség, legyen az akár igehallgató gyülekezet, ezeket a kérdéseket teszi irányadóvá, akkor számára nem a szabadítás óhaja és a szabadulás feletti örömteli hálaadás lesz a fontos. A közösség nem afelé fog haladni, hogy a szabadulás és a megtisztulás érdekében cselekedjék valamit. Hanem a gyülekezeti tagok kategorizálása kezdődik el, nem egymás feloldása, hanem még fokozottabb odabilincselése egy-egy nyilvánvalóvá lett bűnhöz. Majd ítélkezés és kizárás következik. Hála Istennek, nem ez történik a kapernaumi zsinagógában. Azért, mert az ilyen kérdések nem kapnak helyet, és mert Jézus előbb cselekszik, mint hogy az ottlevőknek alkalma lett volna erre a természetesnek tűnő, de bűnös emberi viszonyulásra. Milyen jó az, hogy Isten nem úgy ítél, mint az emberek, és hogy Jézus nem azért keres bennünket, hogy megköttözzön és hogy nyilvánvalóvá lett rabságunkat állandósítsa. Jézusra kell figyelni az egymáshoz való viszonyulásaink terén is; de nemcsak az általunk szentnek mondott helyeken, hanem a hétköznapi területeken is. Mert Jézus a zsinagógát is a templom, a legszentebb istentisztelet helyévé tette, amikor parancsolt és elnémított ott minden idegen és romboló hangot. El kell tudnunk hallgatni, meg kell nézünk és Istennek kell engedelmességnünk, mielőtt romboló és kiközösítő ítéletekbe és kategorizálásokba lovalnánk magunkat.

Másodszor azért kell előttünk legyen e történet, mert maga Isten van jelen hatalommal az Ige hirdetésekor, mert téves az, hogy ennek az Igének a megértése érdekében a modern orvostudomány és pszichológia eredményeit szükséges alkalmaznunk. Igen kísért bennünket, modern orvostudományi ismeretekkel rendelkező embereket, hogy tudományunk segítségével próbáljunk diagnózist mondani az úgynevezett ördögös állapotról. Például azt, hogy ez az ember szkizofrén volt, mert többes számban beszél, mint egy olyan szétszakadt tudatú ember, akiben egyszerre több én lakik: „Tudom, hogy ki vagy te...” Ha ezt tesszük, éppen azt a csodát akarjuk megmagyarázni, de egyben el is homályosítani, amiről ez a leírás valójában beszélni akar.

De egyáltalán van-e magyarázat az igazi csodákra?! Mert ha igen, akkor az már nem igazi csoda. S ha az itt történetekre nem úgy tekintünk, mint csodára, akkor ezt a történetet már nem tekintjük Isten Igéjének. Ezenkívül újra egy bizonyos embertípusra fogunk gondolni, és ezzel csupán egy sajátos esetnek fogjuk nyilvánítani a gyógyulást. Beszükítjük a csodát, amikor azt állítjuk, hogy az sajátosan csak egyfajta nyomorúságra érvényes. Természetesen egy más személyére. Vagy pedig így: sajnos nem én vagyok az, akin segíthetne Jézus, mert az én esetem más, mint az ördögösé. De Isten őrizzen attól, hogy én legyek a szóban forgó ember. Holott itt nem is a megszállottságról van szó, a megszállott személyről, hanem egy emberről. Nem arról a tisztátalanról, akire ujjal lehet mutatni, akinek neve van, és aki így vagy úgy néz ki. Ha ez tényleg lényeges volna, akkor az evangélium nem mellőzné ezeket a sajátosan egyetlen személyt körülhatároló részleteket. De ő, az ördögös, csak egy az emberek, a gyülekezeti tagok közül, akinek nincs neve. Akiről semmi közelebbit nem enged tudni sem Jézus, sem pedig Márk, éppen azért, nehogy félreértsük a történeteket.

Az is fontos, szinte meglepő, hogy a gonosz lélektől való szabadulás után sem tudunk meg semmi többet erről az emberről. Inkább az feltűnően részletes, hogy mi megy végbe ebben az emberben, amikor Jézussal találkozik; valamint az is, hogy milyen nagy változáson megy át, amikor Jézus ráparancsol.

Ez az ember tehát ott van a gyülekezetben. Isten tudja, de az sejthető, hogy nem ütött el a többi úgymond normális gyülekezeti tagtól. Talán úgy élt, mint más, de akiről senki sem tudta igazán, hogy mi is lakozik benne. De akkor, amikor Jézus hatalommal kezdte hirdetni az Igét a zsinagógában, fájdalmasan kiáltott fel. Felháborodottan próbálja elu-

tasítani Jézust, mert úgy érzi, hogy Jézus jelenlétében fel kell adnia önmagát és teljesen szakítania kell eddigi életvitelével.

Anélkül, hogy megerőtleníteni akarnánk ennek a történetnek a valóságosságát és üzenetét, azt mondhatjuk, hogy ebben a csodatörténetben Isten egy típust állít elénk. Olyan sokakat képviselő esetet és olyan gyógyulást, amelyben fel kell fedeznünk önmagunkat is. Olyan esetet – és nem egyvalakit –, amelyben rólunk van szó. Nem egyfajta emberről, hanem rólunk van szó. Ezt a csodaleírást hitelesnek tartom. Benne azt is, hogy az a valaki hangosan kiáltott fel. És lényeges ez a felkiáltás, mert ez volt a Jézus igehirdetésére adott válasza. De emellett azt is mondhatnánk, hogy ez a történet sajátos példázat is egyben, mert bennünket példáz. Hiperbola, mert ebben a tipikus esetben felnagyítva és felhangosítva mutatja be azt, ami bennünk rejtetten, mások előtt legtöbbször érzékelhetetlen módon megy végbe. Éspedig mi? Az, hogy az igehirdetés szavára, Isten szavára az ellenkezés az első válaszuk. Amikor ezeket mondom, egyben csodálattal állok meg Isten Igéjének valósága, igazsága és csodálatos gazdagsága előtt. Mert egyszerre annyi mindent tud kifejezni a mennyekiek felől és rólunk is.

II.

Elhangzik az Ige. Tudjuk azt, hogy Isten mindig megszabadítani akar. Az ember viszont ellenkezik. Egyenesen fájdalmas a szakítás vele. Meg tudjuk magyarázni, hogy tulajdonképpen egészen normális az életvitelünk, nem voltunk másoknál gonoszabbak. Ott voltunk a gyülekezetben. És érvelünk. Nem is Istennel szemben, hanem inkább emberünk megtartása mellett, mert egyszerűen ehhez vagyunk kötve és ezt szoktuk meg. Minden más idegen számunkra. Ez a történet drámaian hangsúlyozza, hogy az ellenkezést egyszer fel kell adni. Mert Jézus hatalommal parancsol. El kell csendesednünk Isten előtt, hadd mondja ki ő a megszabadulás végső parancsát. Erre hatalma van.

A tisztátalan lélek nagy kiáltása az ellenkező ember haláltusájának utolsó kiáltása. Ez számunkra is biztatás. Jézusnak hatalma van legyőzni a mi ellenkezésünket: megtisztít és megszabadít a maga számára.

A történet záradéka nem arról beszél, hogy mi történt a felszabadult emberrel, hanem arról, hogy Jézus hatalmának híre elterjedt egész Galileában.

Aki ebben csodatörténetben nem egy másik emberre, hanem önmagára mer ismerni, az már tudja, miként kell hallgatnia Isten Igéjét, és Isten őt szabaddá teszi: szabaddá teszi Jézus hatalmának hirdetésére. Ámen.

Walter Lüthi

Svájc

Anna Sámuelért könyörög és Silóba viszi az Úr házába

Alapige: 1Sámuel 1,10–11

Bibliaalvasás: 1Sámuel 1,1–28

Mi ez a történet? Házassági viszály, családi botrány? No, ez furcsán kezdődik! Vajon valóban egy férfi szenvedéseiről van itt szó, aki elkövette azt a balgaságot, hogy két feleséget vitt a házába, akik miatt most aztán egyetlen nyugodt órája sincs? Az ünnepnapokon és az étkezéseknél, amik az élet kellemes alkalmait jelentették, állandóan hallgatnia kell a két vetélytársnő civakodását. Némelyek azt gondolhatnák: úgy kell neki, ő rendezte magának! De ezek a dolgok nem ilyen egyszerűek. A tény az, hogy Közel-Keleten általánosan érvényes jogi helyzet volt a többnejűség és a Bibliában leírt izráeli őstörténetekben egy ideig homályosnak tekinthető az egynejűség kérdése. Egy második

feleség kérdése mindig akkor bukkant fel, amikor a jog szerinti feleség nem szült utódokat. Ilyen szükségesetben, úgy tűnik az Ószövetségben, hogy egy második asszony segítségét valóban Isten beleegyezésével vonták be a családi életbe. De aki tényleg ismeri az Ószövetséget, az előtt nem marad rejtve a tény, hogy Isten milyen határozottan rámutat ilyen esetekben arra, hogy ez egy rendkívüli szükséghelyzetben történik így. Mennyi kellemetlenséggel és felesleges szívfájdalommal járt együtt ez a helyzet. Sokat beszélünk Ábrahám rettenetes útjáról, amikor Izsákot feláldozni vitte, ugyanakkor könnyen elfelejtkezünk arról a nehéz napról, amikor Izmáelt, a másik asszony fiát, az anyával, Hágárral együtt a pusztába kellett úznie. Emlékezzünk arra, milyen nagy volt az ősz fejű Jákób bánata, mert két asszony fia népesítették be sátorait, akik képesek voltak egymást rabszolgakereskedőknek is eladni. Nem beszélve arról, hogy mi minden származott napjainkra Dávid kétnejűségéből vagy pedig Salamon többnejűségéből. Erre az általános emberi bajra, hogy ti. senki sem szolgálhat két úrnak, azaz két nőnek, utal a népi szólásmondás: „Két lányt szeretni egy szívvel, még a fűzfapoéta is tudja, hogy ez a fájdalommal rímel.” Ilyen helyzet árnyékolja be egy időre az Efraimból való férfi, Elkána egynejűségét is. A mi viszonyainkba helyezve a dolgokat, körülbelül azt tapasztalja meg, amit bizonyos körülmények között egy férj tapasztal, aki nőülése után közös háztartásban él feleségével és anyjával, ahol az anyós és menyé között nincs egyetértés. Megjegyezhetjük, hogy Elkána magatartásában a két rivális nő között van valami nagyvonalúság. Ahogy Annához viszonyul, ahogy tudtára adja, hogy Anna az ő első és igazi felesége, ahogy nem törődik a másik asszony nagyképűségével. Éppenséggel példás az a türelem, amivel házi keresztjét viseli, példás nem csökkenő kedvessége és nemes gondolkodása. De ezekkel a megállapításokkal még csak a felszínen maradtunk. Ezek csak előzetes megjegyzések és szelvényzetek a történethez.

Vagy pedig egy asszony megható szenvedéstörténetéről lenne itt szó, aki az egész keleti világban és különösen az Ószövetségben olyan fájdalmas, sőt szégyenletes terméketlenség sorsát kell hogy viselje? Ez az asszony méltósággal viseli helyzetét akkor, amikor az egyetlen helyes irány felé veszi útját, az imádkozás felé, amiben állhatatos marad addig, amíg Isten meghallgatja és kérését teljesíti. Így közel áll hozzánk az a gondolat, hogy Annát a bátor hit utánzásra méltó példájának tekintsük. Megtehetjük olyan értelemben, ahogy azt Sören Kierkegaard kifejezte: „A hit lépés a valószínűtlenség felé.” Anna ezt a lépést teszi. Tudja, egészen valószínűtlen, hogy anyává lehessen. Minden eddigi jel ellene szól ennek. És most hiszi, hogy ami az embereknél lehetetlen, Istennél lehetséges, és „lép a valószínűtlenség felé” Anna csodában hisz. Imádkozni azt jelenti: csodában hinni. És hogy imádkozik Anna! Egy bibliamagyarázó különösen kiemeli az Anna imádkozási módjának a példáját. Nem veszi figyelembe az imádkozás alatt őt ért sérelmeket. Sem férje ellen, sem ellenfele ellen, aki naponként megnehezíti számára a gyermektelenség tudatát, nem használ keserű szavakat. Először is ő nem keserű Istennel szemben sem, aki rámerre ezt a keresztet. Valójában nem mindennapi az a mód, hogy valaki úgy imádkozzék, miként Anna itt imádkozik. Minden okunk megvan, hogy levegyük előtte a kalapot. Titokban valóssággal irigyelni lehetne ezt az asszonyt a hitéért. Hitt a csodában, lépés a valószínűtlenség felé. Ó, ha valakinek ilyen hite lenne Istenben, aki csodát tesz, nemcsak akkor a Bibliában, hanem ma is! Jó volna ilyen Anna-kereszttyénné válni, aki megtartja hitét, miközben keresztet hordoz és csodában hisz. Ebben az órában lehetséges Istennél, hogy valaki itt közöttünk e példát látva, életének tehetetlenségéből, csüggedtségéből felemelkedve, talpra álljon. Ha egyszer a hit legyőzi a holtponthoz, akkor megújult bátorsággal és bizakodással lehet szembenézni a megoldatlan életproblémákkal. Vajon véletlen az, hogy épp ma nyílt ki számunkra Sámuel I.

könyvének első fejezete, hogy eljöttünk a templomba? Nincs kizárva, hogy Isten ott akart számunkra új kezdetet adni, ahol abbahagytuk a imádkozást.

Van még valami figyelemre méltó ennek az asszonynak a viselkedésében, ami talán már fel is tűnt egyeseknek a fejezet felolvasásánál. Egy keresztyén ember, aki a magyarországi református egyházban vezető beosztásban tevékenykedett, néhány hónapja megbénulva, szobájához láncolva él, e napokban körlevelet ír barátaihoz és ismerőseihez. Azt közli benne, hogy Isten őt a legkisebb, de ugyanakkor a leghatásosabb állásba helyezte. Mint teljesen rokkant, de meg nem tört ember, részt vehet tovább is Krisztus egyházának életében, és pedig az ima szolgálatával hatásosan bekapcsolódhat a világ történéseibe. Megtapasztalta eddigi életében, hogy aki imádkozik, annak Isten valami tennivalót ad. Ebben az értelemben „senki sem imádkozik büntetlenül” Ezt teszi Anna is. Míg imádkozik, kialakul benne az engedelmisségre való készség. Imádkozásában megkapja az elhatározás örömét. Megígéri Istennek, hogy ha fiút ad neki – gondoljuk el, hogy nem egyszerűen egy gyermekért könyörög, hanem fiút kér –, azt nem akarja a maga számára megtartani, hanem visszaadná Istennek. Fogadalmat tesz, hogy fiát egész életre szólóan a szolgálatába állítaná. Ezt fogadja, mielőtt a fiút megkapta, mielőtt az méhében megfogant volna. Képzeljük el, hogy ez mit jelent: odaadni egy gyermeket, de nem úgy, ahogyan azt a Lévi-papi szolgálatban gyakorolták. A lévíták 25-től 50 éves korukig szolgáltak Istennek, és néha megszakítások is voltak szolgálatukban. Anna azonban megfogadja, hogy a születendő fiút születésétől haláláig teljesen Isten rendelkezésére bocsátja. És méghozzá az egyetlen fiút, hiszen nem tudhatja, hogy utána születnek-e még gyermekei vagy sem. Egy fiút, aki után évekig várakozott. Szinte szeretnénk Annának „megállj”-t kiáltani, mielőtt fogadalmat tenne. Jó asszony, tudod, mit teszel? Tudod, hogy milyen veszélyes egy ilyen fogadalom vállalása? Szabad-e egy még meg nem születettel így rendelkezni? De itt történik a hit csodája, és a hit lépés a valószínűtlenség felé. Ha kérése teljesedik, akkor csoda történik. És ha ő azután ezt a fiút Isten rendelkezésére bocsátja, akkor újabb, nem kevésbé jelentős csoda történik. Itt megtudjuk, hogy az imádkozás nem csupán építő és nem is ártatlanul jámbor dolog. A komoly imádkozás az imádkozó ember „fejére nő”

És Anna megkapja a gyermeket. Egy fiút, akit Sámuelnek nevez, „mert úgymond az Úrtól kértem őt” A fiú neve emlékeztesse az isteni ajándékozás módjára. Isten meghallgatta az imát. És mi történik a fogadalommal? Ki ne tudná, milyen könnyen teszünk szorult helyzetben Istennek fogadalmat, és amikor elmúlik a baj, bánjuk és elfelejtjük, amit ígértünk. Vajon a szent elkötelezettség tudata az oka annak, hogy olyan imaszegények, olyan örömtelen imádkozók vagyunk? Hogy áll ezzel Anna? Nála is észrevehető, hogy az adott szó betartása nem ment egykönnyen végbe. Ezzel kapcsolatban Anna és férje között bizonyos vita is támad. Kéri Elkánát, hogy gondolhassa gyermekét annak elválasztásáig. Tudjuk, hogy a gyermekszoptatás a zsidóknál a harmadik életévig is elhúzódhatott. A bibliai szöveg említi, hogy Anna Sámuel első évének betöltése után még nem kíséri el férjét Silóba. Mintha valami titkos félelem tartaná még vissza ettől az úttól. Szokatlan is volna, hogy ilyen helyzetben, ahol Isten ilyen rendkívüli módon közreműködik, ne jelenne meg a kísértő gondolat is. Elkána beleegyezik a halasztásba, de megjegyzi, miközben talán figyelmeztetőleg felemeli a mutatóujját: „Cselekedjél úgy, amint néked tetszik, maradj itthon, míg elválsz; csak hogy az Úr teljesítse be az ő beszédét.” Ez azt jelenti: Asszony, vigyázz, hogy ne a te, hanem az Úr akarata teljesüljön; itt nincs visszaút. Vajon Anna, az anya ezzel a halasztással nem nehezítette-e meg magának a búcsút, aminek egy nap úgyszólván meg kellett történnie? Vajon nem lett volna könnyebb azonnal a szülés után megválni húsától és véréből, mint így a boldog anyaság néhány éve után? Manapság még egy csecsemőápoló nővér is tudja, milyen nehéz egy-két heti vagy

hónapi együttlét után a kicsi gondozottól megválni, hát akkor hogyan élje át ezt az elválást az anya? Ha végül is ez megtörténik és Anna férjével együtt Silóba, a templomba viszi a gyermeket, hogy élete végéig otthagyja, amint megígérte, akkor ez vagy embertelen, vagy emberfeletti dolog, vagy pedig „lépés a valószínűtlenség felé” Mindenesetre itt csodával van dolgunk.

A szülők nem elégednek meg annyival, hogy a gyermeket, ígéretük szerint, átadják az Úr házának, hanem a fiún kívül még három tulkot, lisztet, bort vittek hálaáldozatul a templomba. Minden arra utal, hogy itt nem emberek határoznak, mérlegelnek, hanem kétségkívül és világosan láthatóan valaki más működik: a Szentlélek. Mindeddig még nem mondtuk ki a gyermek rendkívüli fogantatását és születését övező titkot. Mindenesetre az a benyomásunk, hogy e történetben két kedves és tiszteletreméltó ember privát élményéről, egy asszony emberi szempontból teljesen érthető kívánságáról és annak beteljesüléséről, egy család boldogságáról van szó, ami hosszú várakozás után beköszönt. Hát nagymértékben erről is van szó a történetben, de mégis valami többről. Amit itt olvasunk az nem családi krónika, hanem Isten országának története. Ezzel a megállapítással Sámuel születésének elbeszélése megszűnt csupán egy múltat idéző vasárnapi iskolai történet lenni. Számunkra most jelen értéket és jövőre tekintő jelentőséget nyer. Sámuel egész első könyvében Izrael királyságának felállításáról van szó, vagyis nem kevesebbről, mint Isten földi országlásáról. Itt találkozunk először Betlehem nevének említésével, itt lesz szó Dávidról, akinek házából és nemzetségéből származik majd a királyok királya: Krisztus. Isten földi országlásának királya különösen lelkünkre kötötte, hogy e földön szenteltesék meg az ő neve, jöjjön el az ő országa és legyen meg az ő akarata. Hogy milyen sürgős lett napjainkban e földön Isten országa eljövételének és akarata teljesülésének a kérése, arról nem szükséges egyetlen olyan embert sem külön meggyőznünk, aki ma újságot olvas vagy híreket hallgat. Nemcsak napjaink világeseményeinek hallatán, hanem az azok miatti nyugtalanságban, a keresztyén gyülekezetnek ma sokkal inkább, mint valaha, Isten közbeszólásáért kell könyörögnie. Szinte ezt a jelszót kellene kikiáltani: Imádkozzék mindenki, aki csak tud! Isten várja tőlünk ezt az országos imádkozást, amely meghallgatást nyer. Christoph Blumhard, aki sokat tudott Isten uralmának földi országlásáról, nem fáradt bele a figyelmeztetésbe, hogy Isten országa nem osonva, hanem gyakran lökésszerűen, talán éppen katasztrófákkal jön e világra. Izrael Istene, aki a mi Istenünk is, az ő országának terjesztéséhez az embert használja fel. Ma is keresi eszközeit, országának embereit, mint Elkánát és feleségét, Annát.

És hogy miként történik Isten országának ilyen lökésszerű előrehaladása, ezt mutatja ez a Sámuel születéséről szóló történet. Rosszul állt akkor Isten népének helyzete. A Sámuel könyve előtt álló Bírák könyve szinte elviselhetetlen realizmussal mutatja be a hívők közötti akkori állapotokat. Főleg két formában jelentkezik a bűn. Efraim hegyvidékén a bálványimádásnak és a nemi bűnözésnek rettenetes esetei történtek. Azokat a napokat a bálványimádás és az erkölcsi rothadás jellemzi: „Ebben az időben nem volt király Izraelben, hanem ki-ki azt cselekedte, amit jónak látott” (Bírák 17,6). Olyan állapotok uralkodtak akkor Izraelben, amik számunkra, ma élők számára teljesen ismerősek tünnek. És íme, itt halljuk, hogy Efraim hegységéből, ahol leginkább terjed a romlás, egy férfi, Elkána családjával együtt zarándokútra indult a Szenthely felé. Isten a megmondhatója, ahogyan láttuk is, hogy nála sincsenek ideális családi viszonyok, de Istennek szüksége van rá a már esedékes „előrelépés” megtételéhez. Elkána, Anna és Sámuel nem az elsők és az egyetlenek, akiket Isten felhasznál országában egy újrakezdés számára. Hiszen az ősatyák idejében, amikor Izrael még egy családként élt, akkor is egy anyával és egy gyermekkel kezdődött az előrelépés (Sára és Izsák). És később, amikor Egyiptomban Izrael már néppé vált, egy anya és a gyermeke (a kis Mózes) révén

indult el az újrakezdés. És itt is, amikor Izráelnek Isten királyságává kell szélesednie, újra egy anya és a fia által kezdődik az indulás.

Ezek a gyermekek, akiket Isten országa egy-egy jelentős újrakezdésnél e földre küld, arra az egyre mutatnak, akinek születésénél az angyalok jelentették: „Született néktek ma a Megtartó, ki az Úr Jézus Krisztus, a Dávid városában.” A Krisztus-gyermekek születése meghatározó lépés Isten országának e földi megvalósítása felé. Az Úr első földre érkezése óta azonban feltartóztathatatlannul jár a mennyek országának óramutatója. És mintha ma, napjainkban is egy zökkenővel járó előrelépés volna előkészületben. Ébredés? Reformáció? Nagyon esedékes. Úgy érzem, ez napjaink értelme. Ha Sámuel első könyvének tanulmányozása segít nekünk az Isten országában bekövetkező események előkészítésében, akkor „nem futottunk hiába”.

Manapság ha a föld országaiban, talán épp a népek elhatározása után, valami megmozdul, másnap már olvashatjuk az újságban, hogy elmozdulás történt, jobbra vagy balra. De ha Isten országában mozdul meg valami, akkor az előrelépés. Az Úr országa ma az egész földön gyűjti gyülekezetét apákból, anyákból és gyermekekből, akik mernek előrelépni a valószínűtlen felé, mernek csodát várni és imádkozni: „Jöjjön el a te országod.” Ámen.

(1964)

Fordította: Nagy Irén

G.H. Van de Graaf

Rotterdam, Hollandia

„Mit keresünk egymásnál?”

Alapige: Róma 1,12

Bibliaolvasás: Róma 1,1–16

Most, amikor Rotterdam-Charloisi testvérgyülekezetekből egy komoly nagy csoporttal itt vagyunk nálatok, fontos az a kérdés: „Tulajdonképpen mi az, amit egymásnál kerestünk?”

Engedjük meg, hogy az Isten Igéje adjon választ erre a kérdésre. Mégpedig Pál apostolnak a Rómabeliekhez írt levele által. Hiszen Pál apostol egy olyan gyülekezetnek írta ezt a levelét, ahol még soha nem volt, és olyan embereknek címezte, akikkel még sohasem találkozott. Hát akkor miért írta ezt? Mit keresett Pál apostol a rómabeli keresztényeknél?

Hallottuk: „kívánta őket látni”. Ez a kívánsága azért keletkezett, mert – így írja – „a ti hiteteknek az egész világon híre van”

Az már tényleg nagy dolog, kedves testvéreim, ha valaki hitének az egész világon híre van, ha valakinek a hitéről mindenütt beszélnek.

Őszintén be kell vallanom, hogy mi hollandiai reformátusok csak ritkán és csak nagy nehezen beszélünk a magunk hitéről. De akkor ne várjuk azt, hogy mások beszéljenek a mi hitünkről! Sajnos még közvetlenül az istentisztelet után is csak ritkán beszélünk a hitünkről. Mert akkor sietünk a kávé felé. És a kávézás ideje alatt sokat beszélünk, de főleg a lelkipásztorokról és arról, hogy vajon tetszett-e az elhangzott prédikáció vagy nem. Hollandiában a református hívők szívesen hozzák hírbe a tiszteletes urukat, és néha-néha a presbitereket, vagy a gondnokokat, vagy más gyülekezeti tagokat is. De hogy hitünkről beszéljünk... arra nem is gondolunk soha! Vagy talán inkább úgy kell hogy mondjam: nem merjük! Nem merünk hitünkről beszélni. Ma már saját magunk között sincs hitünknek híre, akkor mások között miként volna?!

De micsoda kár az, hogy ez így van! Milyen áldás volna egész városunk számára, ha hitünknek az egész Rotterdamban híre lenne. Ha a hitetlenek és az egyházon kívüliek, a csavargók és a bűnözők, a muzulmánok és a vendégmunkások rólunk és a református hívők hitéről beszélnének.

Nem tudom, hogy ez miként van nálatok Szecselevárosban. De azt igenis tudom, hogy Erdély történetében sokszor valóság volt az, hogy a ti hiteteknek az egész világon híre kelt. Pont mint a római keresztényeknek.

Amikor például a 16. században itt Erdélyben a reformáció erősen meggyökeresedett, úgy hogy e század végén a magyaroknak kb. 90%-a református volt, akkor valóban az egész világon a ti hiteteknek híre volt.

És amikor a következő időszakban az ellenreformáció borzalmas erőszakkal rátört a magyar református hívőkre, akkor is az egész világon híre volt a ti hiteteknek. Őseiteknek a hitben való kitartásáért.

És amikor a második világháború után a kommunista és ateista zsarnokság sötét éjszakája hullott rátok, és amikor templomba járásotok, imádkozásotok és hitetek mellett kitértok, akkor is az egész világon híre volt a ti hiteteknek.

Mi is Hollandiában hallottuk ezt a hírt. Bár a legtöbb holland számára ismeretlenek voltatok, mi is ugyanazt csináltuk, amit Pál apostol csinált a neki ismeretlen római keresztényekkel: bevontunk titeket imádságainkba, és szüntelen emlékeztünk felőletek.

És most? A kommunizmus elmúlt – legalábbis azt reméljük. És most ezekben a napokban Isten erdélyi népét megszállták a holland reformátusok! Ez sem könnyű sors! Nem könnyű sors, mert jóllehet tudjuk azt, hogy Isten nagy tetteket művelt itt nálatok és ott nálunk Hollandiában, de napról napra azt is tapasztaljuk, hogy a hitben élni nem könnyű.

Társadalmi életünkben olyan sok a kérdés, mely figyelmünket és időnket igénybe veszi, hogy az egyház és a hit kérdéseire alig jut időnk. Ebben a helyzetben élünk mi egyformán itt Szecselevárosban és ott Rotterdam városában egyaránt. És ebben a helyzetben még egyszer azt kérdezzük: mit keresünk mi egymásnál? Miért vagyunk mi testvérgyülekezetek? Mit jelent az, hogy egymásnak testvérgyülekezete vagyunk?

És most újra nézzünk Pál apostolra: mit keresett ő a római keresztényeknél? Ő maga ezt mondja: „kívánlak titeket látni, hogy valami lelki ajándékot közölhessek veletek a ti megerősítésetekre” Tehát ez az: „hogy valami lelki ajándékot közölhessek veletek...”!

Most talán azt mondjátok: – Hát igen... de vajon Pál apostol Róma felé irányuló kívánsága mögé nem rejtett-e el valami egészen mást is? Nem az-e a valószínűbb, hogy egyszerűen csak Rómát, a római birodalom hatalmas fővárosát akarta látni? Hisz mielőtt az athéni Areopaguson prédikált volna, egy kiadás szép sétát tett e városban, hogy turistaként megnézzé ezt a híres várost! Lehet, hogy ez a vágy is közrejátszott abban, hogy Pál apostol meg akarta látogatni Rómát. És miért ne? Nincs semmi ebben, ami kifogás alá eshetne és esne. Bizonyos vagyok afelől, hogy a mi testvérgyülekezeti csoportunkból többen azért jöttek ide, mert ezt a szép Erdélyt, ezt a csodálatos tájat látni, érezni és tapasztalni akarták. És miért ne? Ez így egészen jó!

De Pál apostolnak a legfontosabb nem a körülnézés volt, hanem a keresztény testvérekkel való találkozás: „kívánta őket látni, hogy megerősítésükre valami lelki ajándékot közölhessen velük”

Azonban most könnyen megtörténhetik, hogy Pál apostol e szavai egy kicsit önkényeseknek és tudálékosoknak tűnnek számunkra. Pál apostol mit képzel magáról? Mit tud a római keresztényekkel közölni? Vajon azt gondolja-e, hogy az ő hite sokkal jobb és sokkal gazdagabb, mint a római hívőké?! Vajon azt gondolja-e Pál apostol,

hogy a római keresztyéneknek még sok olyan dolog hiányzik, amit ő tud nyújtani számukra?

Pál apostol valóban ezt gondolja. Tényleg azt gondolja, hogy valami lelki ajándékot közölhet velük az ő megerősítésükre. De ezt nem gögből és nem tudálékoságból teszi, hanem olyan apostoli öntudatból, amely tudja, hogy életfogytiglan köteles „görögöknek, barbároknek, bölcseknek, tudatlanoknak”, vagyis minden embernek hirdetni az evangéliumot.

Kezdetben Pál üldözte a keresztyéneket és pusztította a gyülekezeteket. Az inkvizíció nagy embere volt. De megkegyelmezett neki a mi Urunk Jézus Krisztus. Olyan teljes bocsánatot és oly sok kegyelmet kapott, hogy ezért életfogytiglan adósa maradt Jézus Krisztusnak, saját szolgálatának és az emberek összességének. Így ahelyett, hogy tovább üldözze és pusztítsa a gyülekezeteket, inkább azon igyekezett, hogy megerősítse azokat. Ezért igazi apostoli óhajta ez: „kívánlak titeket látni, hogy valami lelki ajándékot közölhessek veletek a ti megerősítésetekre”

Pálnak ez a kívánsága egyben a mi óhajunk is. Hiszen mi magyar és holland reformátusok az apostoli elhívásban egyaránt részesedünk. Az úgynevezett apostoli szukcesszió nem csak a római pápára és az ő papságára, hanem minden hívő emberre vonatkozik. Azért valljuk, hogy „hisszük az apostoli egyházat” Minden református hívő hiszi az apostoli egyházat, elismeri az apostoli elhívást és iparkodik vinni az Isten által adott lelki ajándékokat. Isten Erdély és Németalföld történetében olyan sokat adott nekünk! Mindennapi életünkben bűneink bocsánatával, az új élet lehetőségével és az örök élet reménységével, a Szentlélek ajándékaival: hittel, reménységgel, szeretettel gazdagít bennünket. Ha ilyen sokat kaptunk, akkor nem volna semmink, amit közölhetnénk egymással?! Természetesen van. Ezért kötelesek vagyunk egymással szemben, ezért adósok vagyunk egymásnak. És ez az, amit testvérgyülekezeti kapcsolatunkban keresünk egymásnál. Pál apostol ezt így foglalja össze: „hogy együtt felbuzduljunk tinálatok egymás hite által”

Felbuzdulni egymás hite által!... Ebben az összefüggésben fontos kérdés az: lehetséges-e a hitben valamit közölni egymással? Vajon a hit és a vallás nem inkább érzelmi és személyes dolog? Dehogy! Igaz, hogy Hollandiában nagyon sokan, hívők és nemhívők, tényleg azt gondolják, hogy a hit tiszta és tisztára személyes kérdés. Minden embernek saját magának kell megválasztania azt, hogy mit hisz és mit nem hisz. Már oda jutotunk, hogy sokan nálunk azt tartják, hogy az igazi hit az önkiszolgáló vallásos áruházban vásárolható meg. És egy sajátos személyes vallási élelmiszercsomagot válogatnak össze: az egyik polcról vesznek egy csomag reinkarnációt, a másik polcról vesznek egy doboz önmegváltást, és miként minden rendes áruházban mindig van valami reklám, úgy mostanában nálunk mindenütt a „New Age” olcsó gondolatait árulják, így állítják össze mindenkinek a sajátos, személyes vallásos és lelki szükségleteit... És ezt hitnek, sőt sokszor keresztyén hitnek nevezik! Ez azonban nem hit, hanem csak önkényesen választott vallás. Mert a keresztyén hit sem itt, sem ott nem vásárolható meg a lelki piacokon, mivel az csak Isten Igéjéből és az egyház igehirdetéséből nyerhető el. A keresztyén hit az emberekben nem más és más, hanem egyformán a Jézus Krisztusban, a mi Urunkban való hit, aki megfeszítettet és feltámadott. Ő a hit Ura. Ő a hit egyetlen tartalma és útja.

Ezt a hitet közölhetjük egymással. Egymás hitével felbuzdulhatunk. Sőt, szándékosan arra hívott minket is az Úr, hogy „együtt bátorodjunk meg... egymás hite által”. Mert hit által a mi Istenünk éppen bátorságot és biztatást akar adni számunkra. Tudjátok meg: ezt tanítja az evangélium. Ahogy Jézus mondja: „Bízzál, leányom, a te hited megtartott téged.” Bízzál, fiam: megbocsáttattak néked a te bűneid.” Bízattok, én vagyok, ne féljétek!”, vagy: „Bízattok, én meggyőztem a világot.” Ez a bízalom, ez a bátorság nem cse-

kély dolog, hanem hatalmas erő. Ez a bizalom a hit, mely a Szentlélek ereje, mely életünkben bátorít, halálunk óráján vigasztal. Ahogy Pál apostol írja: „Annak okáért ... nem csüggedünk el sőt, ha a mi külső emberünk megromol, a belső mindazáltal napról napra újul. Azért mivelhogy mindenkor bízunk és bizodalunk pedig van, azért inkább szeretnénk kiköltözni e testből és elköltözni az Úrhoz.”

Tehát egymás hite által a kölcsönös felbuzdulás és biztatás lehetséges. De megvalósítható-e? Amit Pál apostol levelében olyan lelkesen írt, valóban megtörtént-e vagy nem lett semmi belőle? Az egymás hite általi kölcsönös felbuzdulás végső soron megtörtént, de sajnos egészen másképpen, mint ahogy azt az apostol eredetileg elképzelte. Ugyanis amikor Pál végre Rómába jutott, akkor nem szabadon jött, hanem mint fogoly, mint rab. De ott így is azt csinálta, ami az Apostolok Cselekedetei könyvének a végén meg van írva: „Prédikálván az Istennek országát és tanítván az Úr Jézus Krisztus felől való dolgokat teljes bátorsággal, minden tiltás nélkül.” Pál Rómában teljes bátorsággal tanított! De, másfelől, maga Pál apostol is kapott buzdítást a római keresztyének gyülekezetétől. Amikor bátorsága egy pillanatra megingott, amikor fogolyként a Via Appián Róma városához közeledett, akkor még 50–60 kilométer távolságról is csoportosan elébe jöttek a római keresztyének, hogy fogadják. Nem ismerték őt személyesen, csak levele által. Ő sem ismerte őket. De megértették, hogy milyen nehéz lehetett ez a római császár barlangjába vezető út. Erről a találkozásról ezt olvassuk: „És mikor Pál meglátta őket, hálát adván az Istennek, bátorságot vőn.” Tehát Pál apostol a rómabeliek hite által megtelt bizakodással. Tényleg beteljesült az, hogy Rómában felbuzdulnak egymás hite által.

És ugyanígy mi is mint testvérgyülekezet egymás hite által kereshetünk felbuzdulást egymásnál. Sőt éppen az a mi kapcsolatunk és látogatásunk legmélyebb célja, hogy együtt felbuzduljunk tinálatok egymás hite által!

De ennek a megvalósulása érdekében még egy nehéz feladatunk lenne. Olyan módszert kellene találnunk, hogy ezt a kölcsönös felbuzdulást és felbátorodást ne csak egymás jelenlétében, ne csak személyes látogatás alkalmával növelhessük, hanem egész éven át. Kapcsolatosan bennem egy gondolat fogant meg. Hogy megérett-e már erre a helyzet – azt nem tudom. De tudom azt, hogy most is, mint minden évben, az ez évi református naptáratokba föl van véve egy bibliaolvasó kalauz. E kalauz segítségével egy év alatt az egész Bibliát elolvashatjátok. Nem tudom, hogy ti használjátok ezt a kalauzt vagy sem. De most az a javaslatom, hogy mint testvérgyülekezetek ti itt és mi ott próbáljuk együtt olvasni a Bibliát e bibliaolvasó kalauz szerint. Talán túl sok lenne így az olvasnivalónk? Vagy talán más kifogás is van ezzel szemben? De ebben a gondolatban az a lényeg, hogy semmi mással sem lehet jobban felbuzdulni egymás hite által, mint éppen a Biblia tanúbizonyága által, ha közösen kitarunk a Biblia hallgatásában és az imádkozásban. Még nem beszéltem erről a gondolatról sem a ti presbitériumotokkal, sem a ti tiszteletes uratokkal. De megbeszéljük ezt az ügyet, melynek kapcsán egyszerre lesz mit beszéljünk hitünkről is. Mert keressük egymásnál, hogy együttesen felbuzduljunk egymás hite által. Ezt keressük, de nem csak a testvérgyülekezeti kapcsolatunkban, hanem gyülekezetünk mindennapi életében is. Magányosan hinni Istenben szinte lehetetlen. Isten azért adott egymásnak minket az egyházban és a gyülekezetben, hogy együtt bátorodjunk fel. Az ökumené azért olyan fontos, mert keretei között együtt buzdulhatunk fel egymás hite által.

De mindezt a mi Istenünk nem azért adta, hogy az ő hívei kényelmesen visszahúzódjának a maguk zárt világába, hanem azért adta, hogy jobban véghezvigyék igazi feladataikat. Igazi feladatunk csúcspontja az, hogy minden embernek hirdessük az evangéliumot. Ahogy Pál apostol mondja: „mind a görögöknek, mind a barbárokak köteles, adós vagyok” Barbárokak nevezték akkoriban a nem görögül beszélő népeket. Ilyenek vol-

tak mind a holland batávok, mind a ma Erdélyben lakó népek. Pál apostol mind a zsidók, mind a görögök, mind a barbárok, vagyis a világ minden népei és emberei adósának tartotta magát.

Kedves testvéreim! Mi is adósok vagyunk. Mivel Izrael Istene a mi Urunkban, a Jézus Krisztusban végtelen szeretetével mindenért megfizetett, ezért nekünk együttesen útra kell kelniünk, hogy minden embertársunknak hirdessük az evangéliumot, és hogy az evangélium Urának szeretetével meggazdagítsuk őket.

Istennek adunk hálát azért, hogy erre az óriási és állandó feladatra egymásban nekünk testvéreket adott, hogy ezen az úton haladva, egymás hite által kölcsönösen felbuzduljunk. Ámen.

Szigethy Béla

Amerikai Egyesült Államok

Isten nagyobb

Alapige: János 10,29; 4,24

Bibliavetítés: 1Mózes 1,1–31

Mint előbb-utóbb minden igehirdetőnek, úgy időnként nekem is elmondták: „Tiszteletes úr, egyik-másik prédikációja a fejem fölött repült el”, vagyis túl magas volt nekem. Erre szeretettel és jóindulattal ezt válaszoltam: „Akkor kérem, egy kicsit nyújtsa magasabbra a nyakát.” Én is ugyanezt teszem, valahányszor olvasom Isten ígését. János okosan írta levelében: „Isten nagyobb a mi szívünkknél” (1Jn 3,20). Igen, ő nagyobb az értelmünkknél, még a legmerészebb képzeletünkknél is. Ezért a legnagyobb erőfeszítést kell tennünk, hogy legalább valamit megértsünk művéből, nem beszélve örökkévaló lényre, isteni természete és Igéje megértéséről.

Ezért ma mindnyájunkat arra hívom, hogy próbáljuk nyakunkat nyújtva meglátni, hogy mit tett és tesz értünk Isten. Legalábbis ami engem illet, ugyancsak nyújtanom kell a nyakamat, amikor Isten művét látom, mert az magasban a fejem, az eszem és a legmerészebb képzeletem felett van.

A világszerte ismert National Geographic folyóirat a világmindenségről írt egyik cikkében négy táblázatot közölt. Az első a mi csillagunkat, a Napot mutatja be sok száz csillag közepette. Az egész hatalmas naprendszerünket, egyik szélétől a másikig, a fény körülbelül fél nap alatt tudja átfutni. Itt jól ismert dolgot ismételtem. A fény egy másodperc alatt háromszázezer kilométert halad, így a Föld és a Nap közti távolságot, kétszázmillió kilométert, körülbelül nyolc perc alatt teszi meg. De ahhoz, hogy a fény a naprendszerünk egyik szélétől a másikig érjen, fél napra, tizenkét órára van szüksége. Ilyen távolságot nehéz elképzelni. A második táblázat a Tejútunkat mutatja, melynek valahol a külső pereméhez közel szerénykedik a mi óriási Naprendszerünk. Ugye amikor száz-ezermillió ember között vagy, nem nagyon látszol ki a tömegből? Még országod néhány millió lakosa közül sem ismernek túl sokan. A tejútrendszerünkben pedig körülbelül ennyire becsülik a csillagok, vagyis a Napok számát. Ez egy olyan hatalmas méret, hogy a sebesen rohanó fénynek százezer évre van szüksége ahhoz, hogy a Tejút egyik szélétől a másikig hatoljon, amiből fél napot a mi Naprendszerünk átfutásában tölt el. Úgy vélik a tudósok, hogy a Tejút csillagainak legalább egymillió bolygóján gondolkodó élőlények léteznek, egyes társadalmak közülük a földi civilizációt messze túlhaladó fokon. A harmadik kép azt mutatja, hogy bármilyen óriási a Tejútunk, mégis csak szerény tagja a több mint húsz tejútrendszerből álló csillagvilágnak. A negyedik táblázat azt vetíti elénk, hogy az előbbi tejútrendszer csoport is csupán apró egység a végtelen űrben. A csillagá-

szok ma már százezermillió tejútról beszélnek, amelyek mindenikében átlag száz-ezermillió Nap van, aminek az összege ezertrillió csillagot jelent. De ez még nem a vég-ső tudományos világkép.

Amikor mi a Földön, ezen a porszemen, ezekre az irtózatosszámokra, távolságokra, látható csillagokra és tejutakra gondolunk, felmerül a kérdés, hol van Isten ebben a hatalmas világegyetemben, mivel sehoh sem lehet őt látni.

Erre a kérdésre Jézus így adta meg a választ: „Az Isten lélek.”

Ha pedig a csillagos mindenség titokzatos és fenséges volta a „fejünk felett van”, akkor az a tény, hogy „Isten lélek”, kétségtelenül magasan, mindenki feje felett van. A csillagokat legalább látni tudjuk, így bár nehéz megértenünk óriási méretüket, számukat, fajtaikat és működésüket, mégis érzékelhető bizonyosságunk van a létezésükről. De Isten? „Az Isten lélek” – mondta Jézus. Így őt nem láthatjuk, nem érzékelhetjük, nem mérhetjük meg a nagyságát, sem azt, hogy lénye milyen távolságokat tud átfogni. Isten létéről nincs látható bizonyítékunk.

De látjuk-e a levegőt? A levegő mégis létezik. Látjuk-e a rózsza illatát? Mégis érzékeljük kellemes szagát. Látjuk-e az elektromos sugarakat, amelyek a rádió és televízió hangját és képét hordozzák? De azokat fel tudjuk fogni a rádió és a televízió készülékeivel. Így ezeknek a dolgoknak a létezését fizikailag bizonyítani tudjuk.

Ilyen módon azonban nem tudjuk igazolni Isten létét, aki lélek. De azt mondhatjuk, hogy az atomok parányaitól a legnagyobb vörös csillagokig mindent Isten teremtett, és hogy a mi gondolkozó és reménykedő lelkünk is az ő világa... A csodákat keze formálta, de nem tudjuk látni ezt a „kezet”, mert Isten lélek.

Az a tény, hogy „Isten lélek”, messze „minden ember feje felett van”. Ő különbözik mindattól, amit ebben az irtózatoss nagy mindenségben észlelni tudunk. Agyunk működése útján sok csodálatos dolgot ismerhetünk meg, de az emberi ész nem tudja megérteni Isten teljességét, mert ő más. A hit, ami a láthatatlan dolgokat valóságnak fogadja el, képessé tesz arra, hogy higgyünk Istenben. A hit annak elfogadását tudja tanácsolni eszünknek, hogy Isten valóban létezik, jóllehet lélek, sőt ő éppen azért Isten, mert lélek, mert más, mint mi. Ha nem lenne más, mint a látható világ, akkor nem lenne Isten. Mivel ő más, mert lélek, azért természetesen „a fejünk felett van” és az értelmünket messze túlhaladja. A véges nem tudja magába fogadni a végtelent.

Isten lénye csodálatosabb és titokzatosabb, mint a csillagvilág. De annál az igazságnál, hogy „Isten lélek”, még csodálatosabb és titokzatosabb az ő szeretete.

Jézus azt mondta, hogy ez a fenséges és mindenható Isten, az ég és föld teremtője, ismer minden égi madarat, minden fűszálat és a mező minden lilomát szép bársonyos ruhába öltözteti. Akkor egészen természetes, hogy szereti a madarakat, a virágokat és minden atomot, mert mindnyájukat ő alkotta. A mindenható Istennek ez a „legkisebbekről” való gondoskodása megint egy olyan jellemvonása, amit hitünk által részben meg tudunk érteni. Az ő szeretete nem kisebb vagy nagyobb a különböző teremtményei testi méretei szerint, hanem mindenki iránt egyformán erős. Mint Pál apostol mondta: „sem halál, sem élet – sem semmiféle más teremtmény nem választhat el minket az Isten szeretetétől” (Róm 8,38–39).

Isten lélek, ő ez a „más”, ez a mindenható Úr, aki uralkodik a végtelen úron, amelyet itt-ott homokszemekként csillagok tejútjai szórnak tele; ő, aki mindezeket teremtette, és aki róluk gondoskodik, tudja, hogy valójában milyen kicsi minden teremtménye, de mégis szereti őket, természetesen nem a terjedelmük miatt, hanem mert mindegyiküknek ő maga adott életet, részt a létezés boldogságából.

Mert valójában mi a mindenható Isten mértéke szerint a dolgok jelentősége?

A csillagászok megállapították, hogy egy „óriás vörös csillag léghajóként hatalmasodik a mi Napunk felett, amely jellegzetes közepes csillag” Viszont a mi Napunk „sokkal nagyobb a fehér törpe” csillagnál. A maga rendjén azonban „a fehér törpe óriásnak látszik a neutron csillag mellett és a neutron csillag mellett eltörpül a fekete lyuk”, vagyis az olyan csillag, amelyik „annyira sűrű, hogy még a fény sem tud kiszabadulni a vonzásából”, és emiatt nem látható. De a kicsi neutron csillag sűrűsége olyan, hogy „egy kávéskanálnyi neutron csillaganyag egymilliárd tonnát nyomna, ami kétszázmillió elefánt súlyával egyenlő” „Ha az egész Földet a neutron csillag sűrűségére olvasztanánk össze, az átmérője száz méter lenne”, pedig a Föld atomjaiból többé-kevésbé csak az üres teret távolítottuk volna el. De Isten éppen úgy szeretné a Földet ebben az összezsugorodott formájában is, mint a jelenlegi nagy méretében. Őt a dolgok méretei nem befolyásolhatják, ő alkotta mindeniküket.

Ezért az ő szempontjából természetes, hogy mindegyikükre gondot visel.

De a mi szempontunkból az ő szeretete a legcsodálatosabb valóság. Ha viszont arra gondolunk, hogy hányszor vétkeztünk törvényei ellen, melyeket félreismerhetetlenül beleépített ebben a világba, akkor csak csodálkozni tudunk türelmén, nagylelkűségén, megbocsátó és feltámasztó szeretetén. Véghetetlenül bízhatunk irántunk való szeretetében.

Most néhány pillanatra mérlegeljük azt, amit éppen az előbb mondtunk, vagyis azt, hogy végtelenül bízunk benne. Megfigyeléseik alapján a csillagászok azt mondják, hogy a mi közepes nagyságú csillagunk, a Nap, körülbelül ötmilliárd évvel ezelőtt jött létre. A következő „ötmilliárd év múlva a belső fűtőanyagja – a hidrogén – elfogy, a Nap a mostaninál százszor nagyobb vörös csillaggá növekszik és fényességben ezerszeresére nő. Végül felpuffadt vörös csillagként fog lebegni az ég mintegy huszonöt százaléka felett. A Föld pusztá elpárologtatja. És a földi lakók? Ha ezt túléltek, akkor a Jupiter valamelyik holdjára menekültek vagy talán a Tejút valamelyik barátságosabb részére” De ha ezt nem élték túl? Hát akkor a sorsuk nem különbözött volna elődeikétől, akik mind meghaltak. És akkor? Hol van a gondviselő Isten? Hol van a szeretete? Ez megsemmisítő kérdés lenne akkor, ha Isten nem lélek volna, ha nem lenne egészen más, mint a látható és mulandó világ. De ez a dicsőséges dolog, hogy Isten lélek, ezért őt nem befolyásolja a csillagok és bolygók elége. Ő más, és az ő ege is más. Nem az anyag visszája, mert az még mindig csak anyag volna. De Isten lélek, és a menny lelki birodalom, amit nem befolyásolnak az anyag változásai. Az ő szeretete, ami megváltja gyermekeit és „lelki testben” örök életre támasztja fel őket, a megváltottakat az összeomló vagy szétrobbanó csillagok veszedelmétől is megóvjá. A világok eléghetnek és üszökké válhatnak – amint ez a vég alkalmával meg is fog történni –, de még az ilyen események „sem szakaszthatnak el minket az Isten szerelmétől, mely a mi Urunk Jézus Krisztusban van” (Róm 8,39).

Valaki azt mondhatja, hogy mindez értelmetlen badarság. A tény az, hogy Isten teremtet világa csodálatosan nagy, tele „hihetetlen” dolgokkal. De Isten nagyobb mindeknél, és szeretete olyan, hogy a csodálatos, bámulatos, elképesztő, hallatlan, hihetetlen és hasonló szavak nem képesek kifejezni szeretete értelmét, még kevésbé isteni lényét. Ezért hát nem tudunk mást tenni, mint imádni őt és örvendezni benne, miközben szent öröklődéssel állandóan – nyújtjuk a nyakunkat. Ámen.

Egyetemes imahét

1997. január

Az egyetemes imahét

témája:

„Krisztusért kérünk, béküljete meg az Istennel”

(2Kor 5,15–20)

programja:

1. nap. Vasárnap. Megbékülni Krisztusban

Isten megbékéltetett minket önmagával a Jézus Krisztus által (2Kor 5,18)

1Móz 22,1–13: Áldozd fel a te fiadat, a te egyetlenedet.

Zsolt 22,1–20: Biztak, és te megszabadítottad őket.

Kol 1,18–23: ...hogy általa békéltessen meg mindent magával.

Jn 3,13–17: Úgy szerette Isten a világot, hogy az ő egyszülött fiát adta.

2. nap. Hétfő. A békéltetés szolgálata

Isten nekünk adta a békéltetés szolgálatát (2Kor 5,18)

Ézs 61,1–3: Az Úr felkent engem, hogy örömet mondjak.

Zsolt 96: Hirdessétek napról napra az ő szabadítását.

2Kor 5,18–19: Ő nekünk adta a békéltetés szolgálatát.

Mt 10,7–16: Elmenvén prédikáljátok: elközelített az Isten országa.

3. nap. Kedd. Megbékélés keresztyének által

Ezentúl senkit sem ismerünk test szerint (2Kor 5,16)

Ézs 43,5–10: Minden népek gyűljenek egybe,

Zsolt 107,1–9: Akiket Isten összegyűjtött a különböző földekről, napkelet és napnyugat felől...

ApCsel 15,1–21: Isten bizonyosságot tett a pogány népek mellett, mert adta nekik a Szentleket.

Mt 5,21–24: Előbb békélj meg a te atyádfiával.

4. nap. Szerda. A megbékélés a mi megigazulásunk

Öbenne Isten igazságává kell lennünk (2Kor 5,21)

Ézs 53,3–9: Az ő sebeivel gyógyulunk meg.

Zsolt 32: Megőriztél engem a csalárdságtól.

Róm 5,6–11: Megigazultunk az ő vére által.

Jn 8,1–11: Én sem kárhoztalak.

5. nap. Csütörtök. Megbékélés önmagammal.

Ha valaki Krisztusban van... (2Kor 5,17)

1Móz 32,24–30: Küzdöttél Istennel és emberekkel.

Zsolt 63,1–8: Mintha kövérséggel telnék meg lelkem.

Kol 3,12–17: Az Istennek békessége uralkodjék a ti szívetekben.

Lk 7,44–50: Eredj el békességgel!

6. nap. Péntek. A világ megbékélése

Isten volt az, aki Krisztusban a világot megbékéltette önmagával (2Kor 5)

Ézs 2,2–4: Jertek, menjünk fel az Úr hegyére.

Zsolt 98: A föld végső határai látták a mi Istenünk szabadítását.

Ef 2,14–17: ...hogyan két nemzetséget egy új emberré teremtse önmagában.

Jn 6,48–51: Az a kenyér, amelyet adok a világ életéért, az én testem.

7. nap. Szombat. A teremtett mindenség megbékélése

Az új teremtés (2Kor 5,17)

Ézs 11,1–9: A farkas együtt lakozik majd a bárányal.

Zsolt 104,24–31: Örvendezzen az Úr az ő teremtményeiben.

Róm 8,19–23: A teremtett világ is megszabadul a rothadandóság rabságától.

Mt 6,25–34: A ti mennyei Atyátok eltartja azokat.

8. nap. Vasárnap. Megbékélés Istennel

Krisztusért kérünk, béküljete meg az Istennel (2Kor 5,20)

Ézs 12,1–6: Biztos vagyok afelől, hogy Isten az én szabadítóm.

Zsolt 33,12–22: Az égből letekint az Úr, és látja az emberek minden fiát.

2Kor 5,20–6,4: Intünk, hogy hiába ne vettétek légyen az Isten kegyelmét.

Lk 15,11–32: Mikor még távol volt, meglátá az ő atyja, és odafutván a nyakába esék (átölelte) és megcsókolgatta őt.

Prédikációk*

Csiha Kálmán

És ő!

Alapige: Kolossé 1,18–23

Az Ige így kezdődik: És ő.

Mi így szoktunk gondolkozni. Én és az én békességem, az én üdvösségem, az én családom, az én egyházam, az én népem. Én és mi. De most az Ige Krisztusra mutat: És ő.

Ezen a héten meg kell tanulnunk, hogy nem mi vagyunk az elsők, és nem azok az elsők, akiket szeretünk; nem azok az elsők, akikért felelősséggel tartozunk, hanem Krisztus az első. Mert nélküle tönkremegy az én személyes életem, tönkremegy a családomé, felbomlik az anyaszentegyházam, lassan megsemmisül a népem.

Ő az első. És én csak úgy tudok megmaradni, ha ő lesz mindig az első az életemben. Ő a kezdet, ő a feje a Testnek, az anyaszentegyháznak. Persze az anyaszentegyházban sok vezető van: presbiterek, lelkipásztorok, tanácsosok, esperesek, püspökök. De mindezek felül ő az első. Neki kell hogy engedelmessédjék mindenki. Az ő akarata kell hogy átsüssön mindenben. És amikor egyszer nem ő lesz az első, akkor megsemmisülünk. Amíg ő az első, amíg ő a feje a testnek, addig az egyház legyőzhetetlen, megölhethetetlen. Amíg ő az első az életben, amíg tökéletesen benne bízol, addig teljesen átadod neki magad, addig nem tiporhatnak le a gondok, nem törhetik össze a lelkedet a nyomorúságok, nem tudnak magával ragadni véglegesen a bűnök.

Ő az első. Amíg reá nézünk, addig megmaradunk. Emlékszünk arra a történetre, amikor a viharzó tengeren Jézus utánajött a tanítványoknak, és így szólt hozzájuk: „Bízatok, én vagyok, ne féljete.” Péter ekkor azt mondta: Ha te vagy, parancsolj, hogy hozzád mehessek a vízeken. Amikor Péter Jézusra nézett, nem süllyedt el. Amíg Jézusra nézett, amíg Jézus volt az első, nem süllyedt el, de ahogy elfordította a tekintetét róla, süllyedni kezdett. Így vagyunk mi is! Amíg Jézus marad a feje az egyháznak, addig nem süllyedünk el. Ő a kezdet. Mindennek ő a kezdete. A keresztyén egyháznak is ő a kezdete, aki a világ kezdetétől a világ végezetéig gyűjti a maga seregét. A reformációnak is ő a kezdete, az életünknek is ő a kezdete. Az ő szava hangzott el felettünk, amikor megkereszteltetek. Ő lesz a reménységünk akkor is, amikor majd eltemetnek, mert az örök életnek is a kezdete, mert ő az elsőszülött a halottak között, hogy mindenkiben ő legyen az első. Ezt mondja az Ige. Úgy tetszett az Atyának, hogy elküldje az ő szent Fiát, akiben benne van az ő Lelkének teljessége, akiben benne van szeretetének, jóságának, kegyelmének, üzenetének teljessége, hogy az ő kereszthalála által békességet szerezzen mindannyiunknak, hogy békességet és bocsánatot szerezzen nyomorúságunkban.

Ma már nem tudjuk pontosan, hogy milyenek voltak a kolossébeliek, csak azt tudjuk, hogy azt írta nekik egykor Pál apostol, hogy „titeket is, kik hajdan elidegenültek és el-lenségek valátok gonosz cselekedetekben gyönyörködő értelmetek miatt, most mégis megbékéltetett” Én úgy tudom, hogy ez ránk is vonatkozik. Hányszor elidegenedtünk mi is Istenünktől, hányszor vettek körül bennünket gonosz cselekedetek, de Krisztus mindannyiszor utánunk jött, mert Isten azt akarja, hogy Krisztus kereszthalála által mint szenteket, tisztákat és feddhetetleneket állítson maga elé. Magunktól ezt sohasem tudnánk megszerezni. Ezt Jézus szerezte meg számunkra, ha ugyan alaposan és erősen

* A szerzők felkérését a Lelkészcsoport elnöke közölte.

megmaradtok a hitben, és ha nem távoztok el az evangélium reménységétől – mondja Pál.

Ha ugyan megmaradtok! Ennek az Igének az üzenetét talán úgy tudjuk a leginkább megérteni, ha arra gondolunk, hogy valaki fuldoklik egy folyóban, de utánadobnak egy kötélre kötött mentőövet, és azt kiáltják, hogy fogja meg azt. Ha megfogja a mentőövet, kihúzzák a partra és megmenekül, de ha nem fogja meg, mert magát okosnak, bölcsnek és nagyszerűnek tartja, és azt képzei, hogy neki nincs szüksége mentőövre, hogy ő magától is ki tud valahogy vergődni a partra, akkor elvész. Ha úgy gondolja, hogy számára nem a mentőöv megfogása az első, hanem a saját gondolatai, akkor nem fogja meg a mentőövet és elvész. Az a folyó, amiben mindannyian fuldoklunk, a bűn és a halál. Bűnösök vagyunk, és ezért meg kell halnunk. Meg kell halnunk akkor is, ha nem gondolunk rá, akkor is, ha tagadjuk azt.

Még egyszer mondom: bűnösök vagyunk, nincs tökéletesen tiszta ember ezen a világon. Ezért egyszer meg kell halnunk, mindenkinek meg kell halnia. Az a mentőöv, amit utánunk dobott Isten, amit utánunk küldött Isten: Jézus Krisztus. Vele és általa Isten így üzent: fogd meg, higgy benne, kövesd őt, mert úgy tetszett az Atyának, hogy benne lakozzék az egész teljesség, hogy általa békéltessen meg bennünket, hogy általa tegyen tisztává bennünket, hogy általa adjon örök életet nekünk, hogy ő legyen az első, hogy vele és benne mi is megmenekülhessünk. Aki ezen a héten megfogja a mentőövet, az megszabadul. Közel jön hozzánk Krisztus, közel jön hozzánk Isten mentőöve. Így szól számunkra az Ige: Jézus Krisztus emberi testében elszenvedett halála által Isten megbékéltetett önmagával, hogy mint szenteket, tisztákat és feddhetetleneket állítson titeket maga elé, ha ugyan alaposan és erősen megmaradtok a hitben és el nem távoztok az evangélium reménységétől, amelyet hallottatok.

Milyen boldog lehetett Pál, aki elmondhatta, hogy ő ennek az evangéliumnak szolgájává lett. Ezt az evangéliumot nem csak elfogadni, hanem szolgálni kell. El lehet és el kell mondani másoknak is, elsősorban gyermekeknek, társunknak, unokáinknak, barátainknak és ismerőseinknek. Az életünkben első lehet Krisztus, és el lehet indulni utána. Meg lehet fogni a mentőövet! A ő halála által, az érettünk való halála által kegyelmet nyerünk Istennél. Hogy miért? Mert így tetszett ez Istennek. A fuldokló nem kérdezheti, hogy miért éppen ezt a mentőövet dobták utána, hogy miért arról a partról dobták utána, hogy miért éppen ilyen színű a mentőöv. A fuldoklónak csak egy lehetősége van, éspe-dig az, hogy megfogja a mentőövet és megköszönje annak, aki dobta, hogy megtartotta az életét. Ámen.

Jenei Tamás

Isten megbékéltetett minket önmagával Jézus Krisztus által

Alapige: János 3,13–21

Egész imaheti igehirdetési sorozatunk alaphangja csendül fel ebben az Igében. Ez az alaphang Isten üdvözítő szeretetéről beszél. A teremtő Isten meg akar békülni veled és velem, meg akar békülni az egész világgal.

Egy kórusmű előadása előtt a karnagy megadja az alaphangot. A dalárda tagjainak az alaphangra kell figyelniük, ezt a hangot kell megszólaltatniuk. Ma az egész keresztyén élet alaphangját halljuk. Vegyük át ma hűségesen Isten üdvözítő szeretetének az alaphangját, hogy meg tudjunk végre békülni Istennel! Igen, ha lehet, még ma!

Ha nem halljuk jól, ha nem tudjuk tökéletesen átvenni, ha keresztyén életünk húrjain nem csendül fel Isten üdvözítő szeretetének és békességének a hangja, akkor egész em-

'beri életünk hamis lesz, akkor pokoli zűrzavar keletkezhet, mely végromlásba sodor. Ezért van szükségünk az Isten által nekünk ajándékozott alaphangra!

I.

Felolvasott Igénkben Jézus Nikodémussal folytatott beszélgetéséből a második részt hallottuk. Az első rész az egyéni élet újjászületésének módjáról beszél. A második rész Isten és az ember, valamint Isten és a világ megbékéléséről tanít. Itt Krisztus eljövételének titkát mondja el. Benne és általa Isten szeretete jött el a gyülekezet világába. Ő a szentség világából érkezett a bűn világába. A világosságból jött a sötétségbe. Az igazság honából a bűn honába! Krisztus a mennyből jött a földre.

Miért?

Erre a miéltre egyetlen felelet van: mert úgy szerette Isten e világot! Mert romlásában, elesettségében, kínjaiban is szereti ezt a világot. Nem mondott le róla. Nem mondott le sem rólad, sem rólam! Végromlás helyett üdvösségre, békességre akar vezetni bennünket. Téged is, engem is! Ezért jött a mennyből a földre. Ezért üresítette meg magát: „Úr lévén, lett szolgává, mindenkinek csúfjává, / Istenségét elrejtette, midőn testünket felvette.” Jézus szentként halt meg a bűnnel és vérrrel beszennyezett világért.

Íme, Isten nem üres szavakkal akar hitegetni minket. Hogyan olvassuk János első levelében? „Gyermekeim, ne szóval szeressünk, se nyelvvél, hanem cselekedettel és valósággal” (1Jn 3,18). Isten szeretete nem szó, hanem tett. Tett, a maga véres, golgotai valóságában. Istennek ez a tette hirdeti ma számodra, hogy szeret téged, szereti a tiedet, szereti a nemzedékedet. Isten mindenkit szeret! Isten az egész teremtett világot át akarja ölelni üdvöztető, megbékéltető szeretetével. Szeretetének világos bizonyítéka, hogy egyetlenegyét elküldte erre a világra. E minden értelmet felülmúló szeretet célja az, hogy ez az engedetlenségbe hullott világ el ne vesszen.

Isten új utat kínál mindnyájunknak! Ezért figyeljünk jól az Ige alaphangjára.

II.

Isten szerető és megbékéltető szándéka világosan hangzik felénk. Ezt akarja Jézus még jobban aláhúzni, amikor így szól: „Nem azért küldte az Isten az ő fiát a világra, hogy kárhoztassa a világot.”

A korabeli zsidóság a Messiásban azt a szabadítót várta, aki megítéli az elnyomó pogány rómaiakat, elválasztja az igazakat a hamisaktól, aki az igazakat megjutalmazza, a gonoszokat pedig örökre elveti. Jézus azt hirdeti, hogy ő nem azért jött, hogy leszámoljon a rómaiakkal; nem azért jött, hogy felemelje a zsidóságot. Jézus nem azért jött, hogy kárhoztassa a világot!

Amikor a Nap felkel, beragyog mindent. Ilyenkor még a dolgok árnyoldala is láthatóvá válik. Fény és árnyék elválaszthatatlan egymástól. Krisztus nem akar azonnal véget vetni a hitetlen világnak. Jövetelével nemcsak Isten szeretete ragyog fel, hanem az emberi élet árnyoldalai is láthatóvá válnak. Nem azért jött, hogy kárhoztassa a világot! Ez nemcsak azt jelenti, hogy bizonyos ideig elmarad a végső leszámolás, hanem azt is, hogy Krisztus a jelenlétével mindenki számára érzékelhetővé teszi az élet árnyoldalát, krízishelyzeteit.

Válságunk abból adódik, hogy a sötétséget szeretjük és gyűlöljük a világosságot. Krisztus közösségében napvilágra jön minden. Egyszerre láthatóvá válik minden hamisság és hazugság, csalás és lopás, irigység és gyűlölet, bosszú és bűn, ami eddig homályban maradt. Ezért sokan kerülni szeretnék Krisztust, a világ világosságát. Így Istenkerülőkké válunk. Attól félünk, hogy titkolt bűneink napvilágra jönnek. Ezért szívesen

háta fordítunk templomnak és egyháznak, Bibliának és Istennek. Így zavartalanul tudjuk folytatni eddigi életünket, a sötétségben meghúzódó, sötét cselekedeteinket. Micsoda krízis! A szent Isten meg akar békülni velünk, bűnös emberekkel, de mi hálátlanul háta fordítunk neki, és elmenekülünk a szabadulás egyedüli lehetősége elől. Mind Nyugaton, mind itt nálunk ezért lesznek egyre többen templomkerülőkké. Kell-e ennél nagyobb válság?

Kárhuzatos válságunkra utal az, hogy Isten világának rendjét meghamisítjuk. Jóformán észre sem vesszük: mennyire torz az életünk. Hadd utaljak a családi életre. A párzinaságot nyitott házasságnak, együttélésnek nevezzük! Még csak meg sem botránkozunk rajta. Nem tiltakozunk ellene. Az egyneműek viszonyát, a homoszexualitást nem bélyegezzük meg, holott Isten Igéje világosan tanítja, hogy az ilyenek Isten országát örökségül nem bírhatják! Mi pedig váltig azt hangoztatjuk, hogy a másságot tisztelni kell. A keresztyén Európa parlamentjei egymás után védettnek nyilvánítják a szodomiát, holott Isten csak a keresztyén házasság által biztosít életet és jövőt. Számos ilyen roncsélet hányódik körülöttünk, mert nem Isten Igéje szerint rendeztük be az életünket. Az egyik megfertőzött élet fertőzi a másikat, az egyik roncsélet szétroncsolja a másik ember egészséges családi életét. Ezért mondja Németh László az Égető Eszter című regényében, hogy válságos időkben nem elég csupán egyetlen családnak megújulnia. A tiszta élethez az egész társadalom megújulására van szükség! Hol vagyunk mi ettől? Mi ez, ha nem krízis? Mi ez, ha nem ítéletes állapot?

Jézus szókimondásával még tovább megy. Cselekedeteinkről azt mondja, hogy azok gonoszak. Mennyi reménységgel néztünk a jövő felé 1989 karácsonya után! Most tele vagyunk csalódással, kiábrándultsággal. Krisztus világosságánál be kell ismernünk, hogy a mások gonosz cselekedetei és a magunk gonosz cselekedetei, a mások mulasztásai és a mi mulasztásaink vezettek el a mai gazdasági, politikai, társadalmi és erkölcsi válsághoz. Levegő után kapkodva kérdezzük: van-e kivezető út ebből a válságból?

Jézus most sem akar elhallgatni semmit. Most is világosan beszél: „aki nem hisz, immár elkárhuzott, mivelhogy nem hitt az Isten egyszülött Fiának a nevében” Aki nem hisz, aki még mindig jól érzi magát a gonoszság, a hamisság, a sötétség cselekedetei között; aki nem akar e krízisen változtatni; aki nem akar világosságban járni, aki nem akar bűnbánatot tartani; aki nem akar egészen a Krisztusé lenni; aki nem akar szent életet illatozni – az elkárhuzott! Az ilyen a bűnben marad! Az ilyen kárhuzatosan él, és el fog kárhuzni. Te nehogy közöttük maradj örökre! Jól figyelj hát az alapigére!

III.

Mi most Isten türelmi idejében élünk. Most újból és újból felcsendül számunkra Isten szeretetének és megbékélésének alaphangja: „Úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” Isten életre hívó és éltető fénye ma újból felénk árad. Minden azért történik, hogy az egyetlen, nagy „történelmi megbékélés” megszülethessék. Isten felkínálja a szabadulást a kárhuzat krízisében élő ember számára. Neked is. Ezt az általa készített szabadulást kell elfogadnunk.

Egykor, a pusztai vándorlás idején, Izráel engedetlen fiainak el kellett volna pusztulniuk. Ekkor rendelkezett Isten a rézkígyó felállításáról (4Móz 21,9). Így kínálta fel Isten az egyetlen pusztai vándoroknak a szabadulást. A mérges kígyók mindenkit megfertőzhettek halálos mérgükkel, de aki hitt Isten szabadító szavának és felnézett a pórázra tűzött rézkígyóra, az megszabadult a haláltól.

Krisztus egészen magára akarja vonni mindnyájunk tekintetét, hogy így megerőtlenítsse életünkben a bűn halálos mérgeét. Ma sem kell más tenned, testvérem! Ma sem kérünk nagyobb dolgot, mint ezt: tekints fel rá. Tekints fel a golgotai keresztre! Tekint fel a megváltó Krisztusra! Igaz hittel tekints fel a békesség Fejedelmére. Erre mindenki képes! Csak te nem volnál erre egyedül képes? Egyedül csak te? Csak egyedül te, aki szíved mélyén éhezted és szomjúhozod az ő szeretetét, igazságát és békességét? Tekints fel hát hittel a töviskoronás Krisztusra, aki meghalt érted, hogy általa életet nyerj! Hiszen teljes valóddal azt akarod, hogy a sötétség oszoljon körülötted és az igaz világosság tündököljön benned és körülötted.

Ezért kell hittel feltekinteni Krisztusra. Így lesz egyszerre láthatóvá, hogy az ő műve nem a kárhoztatás, hanem a megtartás! Ő azért jött, hogy ha valaki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. Ő érted jött! A tiedért jött! E gyülekezetért jött! A magyar református egyházért jött. Az egész világért jött. Azért jött, hogy megtartassék a világ általa! Isten szeretetének és békéjének ezt az alaphangját halld meg és vedd át. Tarts bűnbánatot, mert nélkülül nincs gyógyulás. Él az igaz hitet, mely örökre Krisztushoz kapcsol!

Eddigi halogatások után kész vagy-e erre? A kárhozat fia helyett akarsz-e Isten megváltott gyermeke lenni? Testvérem, mondd ki imádságos szívvvel: Igen, Uram! A te megváltott gyermeked akarok lenni! Mondd ki, hogy nem akarsz többé hazugságok között botorkálva, gyűlölködve járni! Mondd ki bátran: elég volt a sötétségből! Mondd ki: Uram, Megváltóm, a te világosságodban akarok járni! Így megtapasztalod Isten szeretetét és békességét az életedben. Egyetlen nap se feledd el, hogy ő azért jött, hogy megtartsa a világot.

IV.

Az Istennel való megbékélésre más lehetőség nincs! Csak a Jézus Krisztusban való hit vezet üdvösségre.

Aki már egyszer Krisztus mellett döntött, annak állandóan növekednie kell a Krisztus szeretetében és békességében! Ezt az alaphangot kell visszhangoznunk lelkünk húrjain. Így a mi életünk „zengő ünneppé” válhat. Alexandriai Cyrillus ezt így mondta:

Aki hisz Krisztusban, az el nem kárhozik!

Aki Krisztus szerint él, az el nem kárhozik!

Aki igazságot cselekszik, az a világosságra megy!

Ha a Krisztuséi vagyunk, akkor szabad az igazságról gondolkodnunk, akkor igazságot kell szólnunk, akkor igaz cselekedetekkel kell dicsőítenünk Megváltónkat! Isten Szentlelke meg tud erősíteni bennünket ebben. Aki hazudik, az a hazugság atyjának, a Sátánnak szolgál. Csak az igazságra lehet építeni. Minden hamisság és csalás, ferdítés és féligazság egyaránt rombol és végül maga alá temet mindent. Történelmi nagyjaink azért lehettek naggyá, mert az igazságnak éltek. Most az igazságos Mátyásra, Mikó Imrére, Teleki Pálra, Bibó Istvánra gondolok. Megéri, hogy igaz cselekedetekben éljünk. Megéri, hogy igaz életet éljünk!

Gonoszság helyett cselekedhetünk jót. Gyűlölet és bosszú helyett éljünk a Krisztus bocsánatával és békességével. Tudjuk jól, hogy a pofonokat mindig újabb pofonok követik, s a bosszúra újabb bosszú jön. De a szeretet, a bocsánat és a békesség minden kapcsolatot új alapra tud helyezni. A családban, a szomszédok között, a munkahelyen, a nemzetek között. Mennyi időt, energiát és pénzt fecsérünk el a gyűlölet és a bosszú szítására. Mi lenne, ha ezt mind a jóra fordítanánk? Bizonytalán virulna tőle a világ! Krisztus ezt várja tőled. Tőlünk! Megéri!

A világosság fiaiként legyünk a világosság terjesztői. Jézus egyszer ezt mondta hallgatóinak: „Ti vagytok a világ világossága!” Azok vagyunk-e valóban? Azzá lehetünk! Így mindentűt, ahol megjelenünk, oszlik a sötétség és Krisztus bennünk lévő világossága árad szét.

Egyszer meghalt egy 12 éves kisfiú. Barátai, akik nagyon szerették, virágkoszorút akartak csináltatni. De fennakadtak, amikor megkérdezték őket, hogy mit írjanak a koszorú szalagjára. Végül az egyik fiú megszólalt, s ezt ajánlotta, amit néma fejbólintással mindenki elfogadott: „Amikor te közöttünk voltál, nekünk is könnyebb volt jónak lenni!”

Ilyen életet vár tőlünk Isten! Isten azt várja, hogy ahol megjelenünk, ott könnyebb legyen mindenkinek világítani, jónak lenni, ott könnyebb legyen igaz tettekkel dicsőíteni Istent.

Így istenkerülőkből Isten családjának gyermekei lehetünk! Te is Isten gyermeke lehetsz örökre! Mert Krisztus azért jött, hogy az, aki hisz öbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen!

Isten gyermekeként már most elkezdheted igazságban, jóságban, világosságban a mennyei életet. Így az Istentől jövő alaphangra már életedben felcsendülhet és felcsendül a válasz. A földi életed Krisztusban napról napra megújul és gazdagodik. Ennek a már itt elkezdett mennyei életnek csodálatos távlata van, mivel folytatása az a valóságos mennyei élet lesz, amikor a választottakkal együtt a mennyei örök dicsőségben végérvényesen Isten szeretetében élhetünk.

Ne feledd: Jézus azért jött, hogy örök életünk legyen!

Figyelj mindig az alaphangra! Vedd át! Zengd! És add tovább! Megéri! Ámen.

Soósné Szebeni Noémi

A békéltetés szolgálata

Alapige: 2Korinthus 5,18

Isten „nekünk adta a békéltetés szolgálatát” – olvassuk alapigénkben.

Mit tehetek én – kérdezzük – a békesség érdekében a mai világban, ahol tombol a nacionalizmus a nemzetek között, ahol a hiúság, a nagyravágyás és érdekhajhászat határozza meg a politikai pártok, a csoportosulások és az egyének életét is?! Ritka a békesség a családban. De az anyaszentegyházban, a Krisztus testén belül is többnyire csak hangzatos szólam marad az egységre való törekvés. A megszakadt, a széttöredezett kapcsolatok világában élünk. Láttam egy posztert, amelyet a Brit Humanista Társaság a következő felirattal adott ki: „Nem a te hibád a melletted állóé.” Ez jellemző a mai ember hozzáállására. Jól tudunk másokat hibáztatni: „Ő volt!” „Ők voltak!” „Ez ennek vagy annak a hibája!” De sohasem mondjuk azt, hogy az enyém! Nézzünk csak a közöttünk levő válaszfalakra: mindenütt félelem, bizalmatlanság, gyanúsítás, előítélet, irigység, gyűlölet, neheztelés, önzés és bántó kritika. Olyan könnyen felállítjuk ezeket a falakat, de így a kapcsolatok szétszakadnak és elidegenedéshez vezetnek.

Mindezek ellen mit tehetek én? Egyáltalán ki tehet itt valamit? Akiket Isten „magával megbékéltetett a Jézus Krisztus által”, azokat bízta meg a békéltetés szolgálataival. Tapasztaltad-e az Istennel való megbékélés csodáját? Tudod-e, hogy az Atya megszületett Fiát belevetette a legszörnyűbb szenvedésekbe, hogy helyetted elhordozza a szent Isten igazságos büntetését? Tudod-e, hogy Krisztus rettenetes kínok árán mentett meg téged Isten bűn ellen való haragjától? Tudod-e, hogy érette neked is megbocsát Isten? Nem kell félned a haláltól, mert Jézus által örök életet nyertél. Nem kell tartanod

a jövő rejtélyeitől, mert a Úr mindent javadra fordít. Nem kell félned a gonosztól, mert Jézus legyőzte annak hatalmát és az nem tehet téged többé tönkre. „Csodálatos isteni békesség ez, / mit a viharban alvó madár jelképez” – írja Sék Gusztáv, a Békesség című versében: „A ház előtti tölgy recsegve hajlongott, / kövér esőcseppek verték az ablakot... A fa egyik vastag benső ágán, úgy a fának szíve táján, / a viharról szinte mit sem sejtve, / ült egy madár, fejét szárnya alá rejtve. / Nyugodtan aludt, miközben zengett az ég. / Ez hát az igazi békesség... A világ legyen bármily nyugtalan, / ha szívünkben Isten békessége van. / Ő minden gondot vállalra vesz, / s bennünket szabaddá, békessé tesz. / A ő békessége tökéletes, / minden félelemtől mentes. / Nekünk szánja ezt a békességet, s tőlünk csak egyet kér: engedelmességet.”

A Jézussal való személyes kapcsolat adja meg az embernek ezt a csodálatos békességet, ezt a megingathatatlan nyugalmat. Az ő szavától születik meg a reménység és a bizalom bennünk. Az ő szavától a békesség mosolya születik az arcunkra, és akkor kezdünk bízni egymásban. Megértjük, hogy mindnyájan mint bűnösök jövünk Istenhez, aki mindnyájunkat egyformán gyermekeként kezel. Többé már nem fogjuk irigyelni egymástól az anyagi javakat, a sikereket, a hagyományokat, az Isten áldásait, el fogunk férni egymás mellett ugyanazon a földön, mint egy nagy boldog családnak, a Krisztus családjának tagjai. Jézus mellett megváltozik a szív. Aki befogadta őt, az nem tud gonosz szándékkal közeledni a másikhöz, mert ha Jézusra néz, akkor eszébe jut a golgotai áldozat, az új szövetség, és akkor a gyűlöletből szeretet lesz.

Jézus nélkül, az ő békessége nélkül hiába határozom el, hogy beállok a békéltetés szolgálatába. Jól ismert hasonlattal élve, ez olyan lenne, mintha egy jéghegy elindulna ibolyát szedni. Sohasem találna ibolyát, mert maga körül mindenhol dermesztő hideget árasztana, ami kiolt minden életet. A békétlen szívű ember nem képes békességet munkálni, mert mindenhová magával viszi nyugtalanságát, mert árad belőle a bizalmatlanság, a félelem, az aggodalom, a panasz, az idegesség vagy éppen a hiúság és a rosszindulat. Azért nem tudják a világot megváltoztatni a politika béketárgyalásai, mert a tárgyalófeleket nem a bizalom és a szeretet hozza össze, hanem a kompromisszum és a kényszermegoldások keresése, mivel legtöbbször már indulásnál nem bíznak egymásban. Viszont a belső békességet nyert hívő életetek mágnesként tudnak hatni környezetükre, és nagy dolgokat tehetnek a békesség érdekében családban, egyházban, társadalomban egyaránt.

Akik Krisztusban békességet nyertek, ne felejtsek el egyetlen pillanatra sem, hogy Isten rájuk bízta a békéltetés szolgálatát! Gondoljunk Jézusra, aki nem marad a megdicsőülés hegyén a tanítványaival, noha azok házat szerettek volna ott építeni, hogy szakadatlan élvezzék a dicsőség örömét, de Jézus újra leviszi őket a völgybe, hogy tanúi legyenek annak, miként szerez békességet egy holdkóros gyermeknek és édesapjának. Jézus életének célja a szolgálat. Gondoljunk az általa meggyógyítottakra, a gutaütötte, a betsaidai vakra, a vérfolyásos asszonyra, a gadarénusra, a samáriaiakra, akiket mind-mind visszaküld régi környezetükbe, hogy ahol addig békétlenség forrásai voltak, most ott békességszerzők legyenek.

Gondoljunk Péterre és Pálra, akik az evangélium hirdetése közben egyebet sem tesznek, mint azt, hogy a zsidókból lett keresztyéneket megbékítsék a pogányokból lett keresztyénnel, hogy így az Úrban leomoljanak a válaszfalak, a szín, a faj, a férfi, a nő, a szegény és a gazdag közötti válaszfalak.

Nekünk is az a feladatunk, hogy munkáljuk a békességet a magunk kis világában, a magunk otthonában, a gyülekezetünkben és ott, ahol a kenyérünket keressük. Törekedjünk arra, hogy békesség legyen nemcsak bennünk, hanem körülöttünk is.

Vigyázzunk, mert a Kísértő mindent elkövet, hogy Isten megbékélt, hívő gyermekeit visszatartsa a békéltetés szolgálatától! Eközben arra buzdít, hogy húzódj vissza a gonosz világtól, így imádkozz, így elmélkedj, és lásd meg mindenütt és mindenben Istent! Azt hangoztatja, hogy te már az Úrban vagy, az Úr pedig benned, tehát elérted tanítványosságod célját. Így mindentől és mindenkitől elhúzódva, csendben, békességben élhetsz.

Másokat pedig arra vesz rá a nagy „sugdosó”, hogy vasárnaptól szombatig habzsolják az igehirdetéseket. Legyenek igeélvezők, hogy keressenek maguknak olyan „igazi” közösséget, ahol dicsérhetik és élvezhetik egymást, és hogy ne jöjjenek onnan a bűnös és gonosz világba! Vigyázzunk ezekre a kísértésekre! Mindkét esetben arra törekszik a sátán, hogy a só maradjon a sótartóban, ott ereszkedjék meg, hogy ne legyen jó semmire. A sátán azt akarja, hogy a jó kovász, amely az egész tésztát megkelesezhetné, száradjon be egy kis közösség bögréjébe, hogy a lámpás maradjon a véka alatt és ne világítson azoknak, akik az egyházban vagy a világban vannak.

Isten küld, „hogy a szegényeknek örömet mondjak hogy bekössem a megtört szívűeket, hogy hirdessek a foglyoknak szabadulást és a megkötözötteknek megoldást; hogy hirdessem az Úr jókedvének esztendejét megvigasztaljak minden gyászolót” (Ézs 61,1–2).

E csodálatos, de nehéz munkához nem ad más útravalót Jézus, csak egy lehetet. Rálehel tanítványaira, és azt mondja nekik: „Vegyetek Szentlelket!” Belső fényesség és jóság, belső erő és világosság tölt el, amikor rálehel Jézus a szívünkre. Ez a „Lehelet” a mi erőnk. Ez a „Lehelet” elég neked is és nekem is, hogy bármilyen helyzetben végezni tudjuk a békéltetés ránk bízott szolgálatát.

A békességszerzés szolgálatához drága ígéretet fűz Jézus. A békességszerzők „Isten fiainak neveztetnek”. Isten fiai vagyunk! A fiúság Jézus státusa! Így nekünk azt a szolgálatot kell végeznünk, amit a mi Urunk Jézus Krisztus: ez a békességszerzés szolgálat. Ebben lehetünk az ő testvérei. Így lehetünk boldogok. Így lehetünk és vagyunk boldogok, mert velünk az Isten, mert bennünk az Isten, és belenőhetünk az istenfiak szolgálátaba. Ámen.

Nagy Lóránt Géza

Magasztaljátok az Urat

Alapige: Zsoltárok 107,1–9

A 107. zsoltárt hálaadó éneknek nevezik. A szétszórtságban élő választott nép nagy ünnepeken összegyűlt az Isten házába, mivel a különböző országokban élő, a különböző érzésű és gondolkozású emberek szükségét érezték annak, hogy egyéni vágyuk közös istentiszteletté és közös hálaadássá olvadjon össze. E zsoltárt templomba menet, az úton énekelték. A hosszú, sokszor hetekig, hónapokig tartó zarándokút jó alkalom volt arra, hogy mindenki magába szálljon, hogy Istenre gondoljon s megfogalmazza magában az Isten színe elé kívánczó legbensőbb kérését és leghőbb vágyát.

E zsoltár a templomba sereglőket négy csoportba osztja. 1. Vannak még úton járó zarándokok, és vannak már célba érkezett vándorok; 2. vannak kiszabadult, Isten színe elé vágyakozó foglyok; 3. vannak Istennek hálát adni kívánó, meggyógyult betegek és 4. vannak a világ különböző tengereiről hazaérkező hajós népek. E zsoltárból azt is érezzük, hogy a zsidó nép ebben az időben már nagyrészt diaszpórában él, de ennek ellenére mindenki sóvárog a jeruzsálemi templom után, mivel a templomközpontúság az élet biztonságát és Isten megtartó hatalmát jelenti számukra. Mindenki érzi, tudja, hogy a

templomban találkozni lehet Istennel, hogy a templomban lehet igazán hálát adni az elvett javakért, hogy a templomban lehet megérezni Isten megbocsátó kegyelmét, hogy itt lehet tőle kérni mindazt, amire lelkünknek és testünknek egyaránt szüksége van.

Az összesereglett embereket ez a szoltár közös hálaadásra szólítja: „Magasztaljátok az Urat, mert jó, mert örökkévaló az ő kegyelme.” Milyen sokatmondó ez a jelzős kifejezés: jó az Úr! Ez a gondolat végigvonul az egész Szentíráson és az emberiség egész történelmén. Az első embertől kezdve Isten minden választott embere erről tesz bizonyosságot. Isten az embert jó világban, jónak teremtette, s egyetlen feladatának azt jelölte meg, hogy teremtő Istenét igazán dicsérje, szívből magasztalja és örök üdvösségében vele éljen. A bűneset után az ember már csak lehajtott fejjel tesz bizonyosságot Isten jóságáról. De Noé hálát ad a jó Istennek, amiért megtartotta az életét; hálát ad Ábrahám Kánaán földjéért s az ajándékba kapott gyermekéért; hálát ad Mózes a nép szabadulásáért és a pusztai vándorlás áldásaiért. Jób úgy érzi, hogy Istennek minden cselekedete jó s a bűnös fejet kell hogy hajtson Isten előtt még a megpróbáltatás idején is (Jób 2,10). Dávid tiszta szívből mondja: feletted való jóm nincsen (Zsolt 16,2). Jó és igaz az Úr, aki útbaigazítja a vétkezőket (Zsolt 25,8). Aki féli az Urat, annak jól van dolga (Zsolt 128, 2). Jó az Úr mindenki iránt (Zsolt 145,9). Mikeás szerint Isten mindenkinek megjelentette a jót (Mik 6,8). Ézsaiás keservesen így prófétál: az én népem a gonoszt jónak s a jót gonosznak mondja (Ézs 5,20). Jézus egyenesen visszautasítja a gazdag ifjú „jó mester” megszólítását, mert érzi, hogy nem őszintén mondja, csak a maga igazát fitogtatja. A mai ember is sokszor mondja: jó Isten, jó ember, jó gyermek, jó barát, de e díszítőjelzőnek nincs aranyfedezete a szívekben, rendszerint csak hízeleg, hogy így maga is jónak látszódjék.

A templomban összeseregülő emberek egy szívvel-lélekkel éneklnek: „Magasztaljátok az Urat, mert jó, mert örökkévaló az ő kegyelme.” Mindenki érzi az Úr kegyelmének a nagyságát. A célhoz ért vándor boldogan mondja: az Úr átvezetett sebes tűzön, nagy árvízen. A kiszabadult fogoly a szabadság örömeivel áll meg Isten előtt s keres a lelkének felmentést. A meggyógyult beteg hálát ad: a halál árnyékának a völgyén Isten átalvezette az életbe. A hosszú tengeri útról hazatért hajós megköszöni a bizonytalan tengeri úton való megtartatást. Mindenki egyöntetűen érzi, mondja, énekl: jóságos az Úr!

Minden embercsoportot ezerféle veszély fenyeget. A zarándokok lehetnek bujdosók, alkalmi utasok, kereskedők, kiküldetésben lévők, szerencsét, munkát, otthont keresők. Közös a vágyuk: a kijelölt célba szerencsésen és sikeresen szeretnének megérkezni. A szabadult rabok bűnügyi vagy politikai foglyok lehettek, de lehettek ártatlanul szenvedők vagy a társadalom áldozatai. A meggyógyult betegek leprások, sánták, bénák, süketek, vakok lehettek, de közös vonásuk az volt, hogy mindnyájan szenvedtek s most mindnyájan hálát szeretnének adni az áldott orvosnak. A hajós népek mindig kimondottan szerencsésnek tekintették a szárazföldre való visszatérésüket, és ezért sokszor elmondhatták: az Úrnak köszönhetjük menekülésünket, az Úrnak köszönhetjük életünket. A templomban mind együtt mondhatták és mondták: bajban, veszélyben voltunk, de az Úrhoz kiáltottunk szorultságunkban, sanyarúságunkban, és az Úr megszabadított minket.

A folyó évi egyetemes imahét központi gondolatát így fogalmazták meg: „Krisztusért kérünk, béküljete meg az Istennel.” A ma esti témánk egyik részletkérdése ez: „Megbékélés a keresztyének által.” A megbékéléshez először is az szükséges, hogy vágyakozó keresztyének gyűljenek össze, hogy közösen hallgassák az Igét, és hogy közösen imádkozzanak egymásért, a gyülekezetekért, áldott anyaszentegyházukért, országukért és a világ békességéért. Ma minden ökumenikus istentiszteleten elhangzik a felhívás: „Magasztaljátok az Urat, mert jó...”

A felolvasott Ige ezelőtt jó háromezer évvel hangzott el, de mondanivalója ma is olyan időszerű. Isten Szentlelke ma is megszólítja a világ különböző pontjain élő embereket, és egyetemes imahétre gyűjti össze őket. Elindulnak a modern élet zarándokai, sokat szenvedett, kiszabadult foglyai, az Úr Jézus Krisztus meggyógyult betegek, a szárazföld, a levegő vagy a tenger utasai, hogy együtt tegyenek bizonyosságot az Úr jó voltáról, hogy együtt béküljenek meg Istennel és egymással, hogy együtt magasztalják az ő szent nevét.

A mi helyzetünk azonban különbözik az Igénkben szereplő emberekéétől. Mi keresztyének vagyunk. Homlokunkon, lelkünkön ott van Krisztus vérének drága pecsétje. Mi naponta megérezhetjük, hogy életünk zarándokútján ma is előttünk jár a jó Pásztor. Vele célba érkezhetsz az életünk. Benne az ő drága véren szerzett országának tagjai lehetünk. Valahányszor bűnbánó szívvel megállunk előtte, mindig megérezzük, hogy bűneink fogásából kiszabadít bennünket, hogy benne és általa elcsendesedhet háborgó életünk.

Ma este azt kell megéreznünk, hogy mi vagyunk az alapigénkben szereplő vándorok és bujdosók, akik sokszor éhezünk és szomjúhozunk, akik sokszor elepedünk és elcsüggedünk, de Isten összegyűjti, meggyógyít és megnyugtat minket. Csengje fülünkbe a mai egyetemes imahét együtt imádkozó megszámlálhatatlan seregének kórusa: „Magasztaljátok az Urat, mert jó, mert örökkévaló az ő kegyelme.” Ámen.

Balogh Béla

Megigazulva – ingyen kegyelemből

Alapige: János 8,1–11

Bármilyen különösen hangzik, a házasságtörésen ért asszony történetét több kortárs theologus mellőzi kommentárjában. Teszik ezt azért, mert véleményük szerint e történet nem illik a János evangéliuma 7. fejezetének végére, illetve a 8. fejezet elejére. Vélekedésüket a rövid elbeszélés szókincse is alátámasztja. Olyan kifejezésekkel találkozhatunk benne, amelyek János írásaiban nem fordulnak elő. A nagy theologus, Barth Károly is ezen a nyomon haladva azt állítja, hogy ez a részlet tartalmában és nyelvében is eltér az evangélium megszokott „tenorjától”, vezérszólamától. A legnyomósabb érv azonban, amiért az írásmagyarázók félreteszik e történetet, az, hogy az evangélium régi kézírataiból hiányzik ez a részlet.

Hogyan olvassuk mégis mi, mai keresztyének, az 1997. évi egyetemes imahét derekán ezt a „kétes” részletet a János evangéliumból? Úgy, hogy hitünk szerint e történet szemlélteti a lehető leghívebben, hogy mit jelent a kegyelemből való megigazulás.

Egyrészt abban látjuk ezt, hogy Jézus világossá teszi: mindegy, hogy ki mit gondol a maga vagy a más élete felől, mivel mindenki kegyelemből él. Másrészt azt kell meglátunk, hogy a megtartó kegyelem nem olcsó kegyelem.

I.

A történet egy, az evangéliumokból megszokott képpel indul: Jézus a templomban tartózkodik, és tanítja a köréje sereglett embereket. A 2. vers tanúsága szerint az egész nép hozzá gyűlt. Ezt megelőzően Jézus csendességben töltötte el az éjszakát, az Olajfák hegyének ligeteiben készült az új napra. Megérezzük-e ebből a rövid tudósításból Jézus működésének titkát? Érzékeljük-e azt, hogy Jézus tanítói ténykedése ezeken a csendes órákon alapszik? Ez volt az Üdvözítő iskolázása: csendben a mennyei Atyjára figyelt.

Ti éltek-e ezzel a lehetőséggel úgy, amint Jézus Krisztus élt? A ti nappalotok számára fontos-e az, hogy miképpen tértek nyugovóra, illetve miképpen virradatok? Tudjátok meg, hogy az új nap, a nappal, minden ember számára attól függ, hogy miként hajtottá le álmra a fejét a megelőző este, illetve miként indult el a hálószobából reggel. Aki imádsággal a szívében aludt el és fohászzkodással indult neki az új napnak, az jól készítette elő teendőit. Valóban csodálni való, ahogy Jézus napjai teltek. Ennek titka azonban az volt, hogy ő ezeket a nappalokat az Atyával közösen beszélte meg.

A Mestert szabad előadásában egy izgatott csoport zavarja meg. Néhány írástudó és farizeus heves kiáltások közepette egy asszonyt hurcol magával. Jézushoz jutva, rögtönítélő bíróságot kívánnak felállítani. Elmondják az idehurcolás súlyos okát, azután nyomban idézik a törvény vonatkozó rendelkezését, és már várják is, hogy az ítéletet a Mester azonnal jóváhagyja, illetve megerősíti. Azt mondtuk, „várják”? A kérdés, mely oly kegyesen hangzik, csapdát rejt magában. Mert szép ugyan, hogy valaki Jézus Krisztus akaratára felől kérdez. Még szebb dolog, ha nemcsak nagy dolgokban, hanem kisebb kérdésekben is így fordulunk hozzá: Te mit mondasz? Ebben az esetben azonban az evangélista leleplezi hátsó gondolatukat, és leírja, hogy „Ezt pedig azért mondák, hogy megkísértsék őt, hogy legyen őt mivel vádolniok.”

Ráismerünk-e magunkra ebben a magatartásban? Hogy mi is gyakran kérdezzük az Urat oly módon, hogy szinte egyre megy, hogy mit mond, mert nekünk már kész a terünk. Ott állunk előtte, várjuk a választ, éppen úgy, mint az akkori gyülekezet, de nem sietünk teljesíteni azt, amit ő mond nekünk.

Holott a választ sürgősen meg akarjuk kapni. Jézus ezzel szemben másként vélekedik: nyugodtan lehajol, és az ujjával a föld porába ír vagy rajzol valamit. Nem tudni, hogy mennyi idő telt el így: egy perc, egy fertály óra, egy óra. A körülállók azonban hangot adnak türelmetlenségüknek. Hiszen a dolog világos: Tetten érték, le se tagadhatják tettét. A törvény pedig egyértelműen kimondja: az ilyen halállal lakoljék.

Csakhogy ami embereknél ennyire egyszerű, az Jézusnál nem az. Emlékezzünk csak Jónásra; feladatul kapta, hogy bűnüket olvassa Ninive lakosainak a fejére, olvassa fejükre a fenyegető ítéletet. Jónás megtette ezt. Így együtt volt minden: a bűnösség kimondása, az ítélet kihirdetése: „Még negyven nap, és elpusztul Ninive!” Az Úr azonban mást gondolt. Az Úr várt.

Jézus is vár, hogy rendet teremtsen a gondolatokban. Majd szóval is kifejezi álláspontját. Az ítélethirdetés és a végrehajtás sürgetőinek azt mondja: Rajta, tegyetek ítéletet! De az vegye fel és vágja hozzá az első követ, aki nem vétkes!

A felelet váratlanul jön. Senki sem várt erre. A vádlók azt remélték, hogy akár a törvénynek ad igazat Jézus, akár a bűnös nőt menti fel, támadni tudják őt. Ha a törvény szigorát alkalmazza, akkor szertefoszlik az a tisztelet, amellyel a megvetett bűnösök vették körül Jézust. Ha felmenti az asszonyt, akkor a parancsolat semmibe vételével vádolhatják őt. Jézus válaszával keresztülhúzta számításukat. Az ott állók érzik, hogy Jézus sarokba szorította őket.

Elsomfordálásukkal elismerik a kijelentés igazságát, mely szerint „mindnyájan megromlottak, egyetemben elhajlottak” (Róm 32,3). Eloldalgásukkal aláírják tulajdon erkölcsi bizonyítványukat: ők is éppoly mértékben bukkantak, mint az a valaki, akit Jézus elé vittek.

Más szóval az Üdvözítő világossá teszi előttük azt, amit bevezetőben mondtunk: mindnyájan egyaránt vétkesek vagyunk. És hogy Isten emiatt nem büntet meg, ez a kegyelem.

II.

Érdekes, az asszony ott marad Jézus előtt. Mi lehet ennek az oka? Hát az, hogy őt nem a rosszindulat, még csak nem is a kíváncsiság vitte Jézushoz. Ő a vétek miatt került a Mester elé, és megérezte, hogy Jézus nem csupán feleletet ad a vétek kérdésére, hanem ő a vétek-kérdés megoldója. Sok kérdéssel járultak az akkori emberek a kor nagy tanító-ihoz. Sok helyes választ kaptak tőlük. Azonban olyan igazi választ, amilyent a Názáreti tudott adni, nem adhatott senki.

Ezt tudta Jézus, és ezt érezte meg a történetbeli asszony is. Ezért ragaszkodott Jézushoz. Eljutottunk-e már oda, hogy beismerjük: a mi vérünk bennünket is vétekre csábított? És felismertük-e, hogy milyen elemi erővel hajt bennünket a vérünk, az indulatunk? Sokszor egészen végzetes helyzetbe sodorja az embert az elragadó indulat! Milyen jó tudni ilyenkor, hogy Jézus Krisztus vére az erősebb. Jézus Krisztus vére ugyanis eleve eltörölt és eltöröl minden kárhozhatást.

De hogy ez a kegyelem nem olcsó kegyelem, az meglátszik Jézus elbocsátó szavából: „Eredj el, és többé ne vétkezzél.” Ez arra vonatkozó parancs, hogy a kegyelemmel élni kell, azonban nem szabad visszaélni vele. Ítélet van azon, aki szándékosan veti meg az Isten akaratát.

A mai nap bennünket leplezett le Jézus szava. Vádlókból vádlottak lettünk. Nekünk, öngazságban tetszelgő embereknek, megszegyenülve kell beismernünk, hogy nincs saját igazságunk. Az Üdvözítő azonban nem hagy kétségek között vergődni: bűnbocsánatot hirdet a töredelmes lelkeknek. Azonban nem olcsó bocsánatot, nem olcsó kegyelmet nyerünk. Jézus Krisztus azt akarja, hogy megtérve új életben járjunk.

Ránk van bízva annak eldöntése, hogy ez a történet valós történet-e vagy sem. Ha azt vesszük figyelembe, hogy tökéletesen tükrözi Jézus bűnösök iránti szeretetét, akkor azt mondjuk: valós történet. És ha azt tekintjük, hogy ez közülünk bárkivel megeshetett volna, akkor szintén valósnak mondhatjuk ezt az elbeszélést a János evangéliumából. Hadd szolgáljon e történet a mostani alkalommal arra, hogy magasztaljuk a mi Urunk Jézus Krisztust, aki a bűnbocsánatot, a kegyelmet és a megigazulást elhozta nekünk, bűnös embereknek. Ámen.

Kulcsárné Németi Erzsébet

Megbékélés önmagammal

Alapige: 1Mózes 32,24–30

Az álom, mint a kijelentés forrása, gyakori az Ószövetségben. Felolvasott alapigénk egy különös álomról, Jákób éjszakai tusakodásáról tanúskodik.

Húsz évvel korábban Jákóbnak már volt egy különös, rendkívüli álma. Akkor testvére bosszúja elől és Isten elől menekült. Menekülése közben, amikor nem is gondolta, Isten utolérte bocsánatával, szeretetével, és áldásban részesítette. Megelőzőleg is részesült édesapjától elsőszülöttségi áldásban. Bizonyára két emlék kísértte Jákóbot az álom előtt. Az egyik a csalás, amellyel becsapta Ézsaut. A másik a megkapott elsőszülöttségi áldás öröme.

De nem igazán teljes az öröme, mivel Isten még nem áldotta meg. Ilyen válságos lelkiállapotban élte át Jákób az álombeli látomást. Ekkor kapta meg azt az isteni áldást, amit előtte már Ábrahám és Izsák megkapott. Az áldáshoz az a személyes biztatás párosult, hogy Isten vele lesz.

Húsz év múlva, mielőtt testvérével találkozott volna, a Jabbók révénél ismét rendkívüli látomásban van része. Isten most veszi igazán kézbe Jákóbot, mert terve van vele, mert célba akarja juttatni.

Jákób keresi a kapcsolatot Ézsauval. Követeket és gazdag ajándékokat küld hozzá. Családját átvitte a túlsó partra. Ő viszont nyugtalan, félelemmel teli szívvel, egyedül az innenső parton maradt. Ekkor ment végbe különös tusakodása, melynek eredménye Jákób megváltozása.

E tusakodásban Jákób felismerte bűnét, de felismeri Isten jelenlétét is. Hajnalig tartott ez a tusakodás. A hajnal az éjszaka, a sötétség, a félelem elmúlását, a nappal, a reménység, az új lehetőség közeledését jelzi. Jákób életében ez azt jelenti, hogy a nehéz időszak, a nyomorúság, a tusakodás véget ért, s elkezdődik számára az új nap, a kegyelem napja, mely tele van a békességre jutás új lehetőségével.

Az a férfiú, akivel Jákób tusakodott, megillette csipőjének forgócsontját, és az kiment a helyéből. A régiék gondolkodása szerint az erő a csipőben összpontosul. Isten a természeti erőit bénította meg. Ettől kezdve Jákób sántított. Ez emlékeztető jel, mely arra figyelmezteti, hogy nem szabad Istentől újra elfutnia.

Elevenedjék most fel előttünk a gutaitott története! Ez az ember gyógyultan távozik Jézus elől, de magával kell vinnie az ágát. Ez az ág az emlékeztető jel volt, melyre ha reátekintett, eszébe jutott az, hogy miként és mitől szabadította meg őt Jézus. A gyógyult ember számára az ág volt az emlékeztető jel.

Jákóbnak viszont a sántítás.

Jákób kezdetben szívesen szabadult volna attól a férfítől, aki őt éjnek idején megtámadta. De később már nem tud elszakadni tőle, és áldását kéri. Jákób átérezte Isten bűn ellen való haragját, de megérezte Isten kegyelmét és szeretetét is, mely a harag mögött rejtőzött. Isten nem megsemmisíteni, hanem megmenteni akar.

Ez az éjszaka Jákób életének nagy fordulópontja, mivel más emberré, mivel új emberré lett.

A tusakodás legsúlyosabb része az, amikor a nevekre terelődik a szó.

Mi a te neved? Jákób számára ismerős ez a kérdés, hisz régebben édesapja kérdezte tőle: ki vagy te, fiam? Akkor még szemrebbenés nélkül tudott hazudni. De most Isten kérdez, ezért nem lehet mást, csak az igazságot mondani! Be kell vallania azt, hogy ő valójában kicsoda! Az Úr jól ismerte Jákóbot, de most Jákóbnak kell megneveznie magát, mielőtt az áldást elnyeri. Jákób vagyok! Vagyis a csaló, a ravasz, az alattomos, a cselszövő, az erőszakos, az elsősülöttségért küzdő.

E bűnlajstrom után nem az ítélet, nem a büntetés következik, hanem a csodálatos váltság: „nem Jákóbnak mondatik ezután a te neved, hanem Izráelnek, mert küzdöttél Istennel és emberekkel és győztél!”

Jákób emberekkel küzdött. Embereket csapott be, csalt meg. Most Isten félreteresi a Jákóbot, a csaló nevet, és egy olyan új, egy olyan szebb hangzású nevet ad, amelyben kifejezésre jut mind a küzdelem és mind a győzelem. Az áldásért, a bűnök ellen, sőt saját maga ellen Istennel harcolt. Ebből a küzdelemből megváltozott és megáldott étellel került ki.

„És megkérde Jákób és monda: mondd meg, kérlek, a te neved. Az pedig monda: ugyan miért kérded az én nevemet?”

Végző soron Isten nem megismerhetetlen, mivel Jákób csak elnyerte Isten kegyelmét és békéjét. Így Istenről személyes tapasztalatokat szerzett. Isten könyörülő, szerető Ura Jákóbnak, mivel a hajnal feljövetelekor csodálatosan megáldja, hogy új névvel új életet kezdhessen. A Jákób-Izráel szívében nincs már félelem, csak szeretet és békesség utáni vágy honol. Később boldogan mondhatja Ézsauinak: „Isten kegyelmesen cselekedett

énvelem, és mindenem van nékem.” Mindenem, vagyis Istenem, aki bűneim ellenére is megtartott és megáldott.

„Nevezé azért Jákób annak a helynek nevét Peniélnek: mert látám az Istent színről színre és megszabadult az én lelkem.” Csodálatos ez a hely Jákób számára. Itt tudta levetkőzni óemberét. Itt született újjá. Sohasem felejtheti el ezt a helyet, sem ezt a tusakodást, sem ezt az isteni áldást és kegyelmet, amely megszabadította lelkét a gyűlölettől és a csalástól.

Jákób a mindenkori gyarló embert példázza. Jákób mi vagyunk, akik az előbbre jutás reményében gyakorta fondorlattal, csalással élünk.

Isten minket is elvezet a Jabbók révéhez, ahol rádöbbenhetünk és rádöbbenünk arra, hogy itt, ezen a parton kell hagynunk óemberünket és itt, ezen a parton kell elfogadnunk Isten szeretetét, felénk nyújtott kezét, mely hatalommal, gondviseléssel teljes. Itt, ezen a parton már a miénk lehet szeretetének minden ragyogása.

Isten megszólít bennünket, és azt várja, hogy bűnbánattal álljunk meg előtte. Isten azt várja, hogy felsoroljuk mindazt, ami szívünket nyomja, ami nyugtalanná teszi napjainkat, ami reménytelenné, zúgolódnóvá, békéltelenné változtatja az életünket. Ha mindezt van erőd elmondani a te megtartó Urad színe előtt, akkor várhatod a felülről jövő áldást.

Egyedül vagy. Egyedül tusakodsz – testvérem – évekig, évtizedekig tartó éjszakákon át. Ne feledd, Isten segíthet egyedül rajtad! Előtte kell leborulnod, és előtte kell bevallanod azt, hogy ki is vagy te valójában, hogy mi a te neved és milyen a te életed! Bátran mondd el mindezt Uradnak, és akkor a gondokkal tusakodó éjszakáid után megadja számodra a hajnalt, amely a reménység és a kegyelem új napját ragyogtatja fel a te életedben.

Ne zúgolódj, ha emlékeztető, figyelmeztető jelként kell hordoznod egy-egy bűnöd következményeit, mert ilyenkor jöhetsz rá arra, hogy milyen mélyre képes érted elmenni Isten az ő bocsánatával és szeretetével, hogy új emberré formáljon, hogy új névvel illeszen és áldásában részesítsen.

Hol van ma a te életed? Még csak a Jabbók révénel vesztegelsz? Bűneiddel, kicsiny hiteddel, nagy gyűlöleteddel, erős félelmeddel még mindig egyedül vagy? Vagy talán már eljutottál Peniélig, az áldás, az erőforrás, a szeretet, a kegyelem csodálatos helyére? Vagy már békességre jutottál, mert Istent fogadtad el életed Urának?

Adja Isten, hogy az éjszakai tusakodásaidat felváltsa a hajnal. Adja Isten, hogy a hajnal elhozza számodra az új élet lehetőségét és Isten áldását. Ámen.

Sógor Csaba

Megbékélés önmagammal

Alapige: Zsoltárok 63,1–8.12

I.

Bibó István jogtörténész, az '56-os forradalom kormányának egyik minisztere ezt mondta: demokratának lenni annyit jelent, mint nem félni. Megbékélni önmagunkkal – mondhatnánk mi keresztyének – annyit jelent, mint legyőzni félelmünket. A béke szó már önmagában azt jelenti, hogy harcban vagyunk. Harcban vagyunk Istennel, a másik emberrel és önmagunkkal. Harcban vagyunk, mert félünk.

A 63. zsoltár egy félelemben élő ember imádsága. A Dávidé, aki Saul bosszúja elől Júda pusztájába menekül. Fél Istentől, mert úgy érzi, az Úr magára hagyta. Fél Saultól, mert az halálra keresi. Fél önmagától, mert nem tudja, mit cselekedjék.

Legelőször Istenhez fordul. Nem okolja helyzetéért. Nem perlekedik vele. A jobb napokat látott ember imádsága hangzik itt.

A reggel és az este, a szem és a száj, a test és a lélek kifejezések az egész emberi életet jelentik és jelképezik. Itt az egész élet istentiszteletéről van szó. Annak az embernek az istentiszteletéről, aki nemcsak a jó napokban tud háládatos lenni, hanem aki a „kedvünk ellenére való dolgokban” nagyfokú türelemről tud tanúságot tenni, aki a türelem életvitelét gyakorolja.

A „Szárnyaid árnyékában” kifejezés a szövetség ládáját juttatja eszébe. Azt a ládát a Törvény két kőtáblájával, melynek a fedelét szárnyas angyalok őrzik. Nincs tehát oka félelemre, hiszen azzal az Istennel áll szemben, aki törvényt adott, aki életének rendet szabott, s akinek akarata szerint történik minden.

A zsír és kövérség szavak az áldozatra emlékeztetik. Arra az áldozatra, melyet ő maga számtalanszor bemutatott Istennek. Talán arra az áldozatra is, amelyet Isten – a próféta bizonyágtétele szerint – egyszer majd mindenkiért bemutat.

Ezért örvendezhet a mi lelkünk is. Isten Jézus Krisztusban önmagát adta, hogy a Törvény mértéke szerint mi is egész életünket okos istentiszteletként, hálaáldozatul öneki és embertársaink javára szenteljünk.

Önmagunkkal megbékélni tehát csak úgy lehet, ha először az Istennel szembeni félelmünket győzzük le. Ez Isten istenségének elismerése: „Isten! Én Istenem vagy te.”

II.

Dávid imádságában ezt teszi. Azért tudja Saullal szembeni félelmét legyőzni, mert bedugatik a hazugok szája. A másik emberrel szembeni félelmünkről a zsoltár itt csak ennyit mond. A Sámuel könyvéből azonban kiderül, hogy Dávid továbbmegy. „Az Úr tegyen ítéletet közöttem és közötted, és álljon bosszút az Úr érettem rajtad, de az én kezem nem lesz ellened. A gonoszoktól származik a gonoszság, de az én kezem nem lesz ellened” (1Sám 24,13–14b).

Dávid, amíg virraszt a barlangban, örváltásról örváltásra azon gondolkodik, hogy megölje-e Sault. De bizonyosságával annak, hogy megbocsátott neki, csak a ruhájából vág le egy darabot.

A másik embertől csak akkor nem félünk, ha megbocsátottunk neki. Megbocsátani nem csak azt jelenti, hogy elmondom a Miatyánk erre vonatkozó kérését és haragosom vétkéről később többé meg sem emlékezem. A megbocsátás ennél sokkal több. Őszinte vagyok. Feltétel nélkül megadom önmagam. Sőt önmagamot ajánlom fel jóvátételül. Ezt tette Dávid, amikor kiállt a barlang elé és vállalta azt a kockázatot, hogy esetleg Saul vagy az emberei megölik.

Ezt kell tennünk nekünk is. De ez nem jelentheti a hibák és vétkek takargatását. Dávid sem tette ezt. Később a saját esetében sem.

Az ezékieli parancs bennünket is kötelez: „ha te nem szóládsz, hogy visszatértsd a hitetlent az ő útjáról: az a hitetlen vétke miatt hal meg, de vérét a te kezedből kívánom meg. De ha te megintetted a hitetlent az ő útja felől, hogy térjen meg róla, de nem tért meg útjáról, ő vétke miatt meghal, de te megmentetted a te lelkedet” (Ez 33,8–9).

Saul sír. A sírás a bűnbánat jele. Annak a jele, hogy mindkét oldalról megszűnt a félelem. Mert a megbocsátás kölcsönös volt. A későbbiekben azonban kiderül, hogy Saul sírása nem volt őszinte. Tovább üldözte Dávidot.

Megbékélni önmagunkkal, másodsorban, azt jelenti, hogy nem félünk a másik embertől. Nem félünk, mert megbocsátottunk egymásnak, mert őszinték voltunk egymáshoz a megintésben és a sírásban is.

Egyéni és közösségi életünkben ez az, ami hiányzik. Gondoljunk csak az egyházunkon belüli személyi ellentétekre vagy a közösen elkövetett törvénytelenégeinkre.

III.

És végül, de nem utolsósorban beszéljünk az önmagunkkal való megbékélésről. Beszéljünk Isten és a felebarát iránti félelmünk után az önmagunk félelmeiről. Arról a tényről, hogy képtelen vagyok Dávidhoz hasonlóan imádkozni és megbocsátani.

Dávid visszatekint a múltba: „segítségem voltál” Az az Isten, aki megszabadította az oroszlán és a medve karmai közül, az az Isten, aki megsegítette a Góliát elleni harcban, az az Isten most is segítségül hívható. Ő tesz képessé bennünket az erőnket meghaladó feladataink teljesítésére.

„A király pedig örvendezni fog Istenben.” – Dávid tudja, Isten kiválasztotta és felkente. Saul után ő lesz Izráel királya. Isten kiválasztott, elhívott gyermeikeként legyünk mi is méltóak keresztyéni, királyi tisztünkhöz: harcoljunk a gonosz ellen és uralkodjunk Krisztussal együtt.

Uralkodni a Szentírás szerint annyi, mint szolgálni. Magyar nyelvünk régi szóhasználatára szerint ezt is jelentette ez a kifejezés. Még inkább így van ez, ha Jézus Krisztus királyi tisztére gondolunk, aki Igéjével és Szentlelkével kormányoz, és a nekünk szerzett váltságban oltalmaz és megtart.

Az önmagunkkal való megbékélés azt jelenti, hogy komolyan veszem reformátori örökségünket: a kegyelmi kiválasztást, idegen szóval kifejezve: a predestinációt. Miközben Jézus Krisztus Igéjével és Szentlelkével kormányoz, oltalmaz és megtart bennünket, mennyei Urunk királyi kenetének mi is részesei vagyunk. Ebben segítségünk ma is. Erről lemondani nemcsak a félelem jele, hanem küldetésünk megtagadása is.

Nem tudom, hogy a bevezetőben említett Bibó István ismerte-e a Dávid imádságát és történetét. Valószínűleg igen. Az 1956-os forradalom bukásakor a forradalmi kormány tagja közül egyedül ő maradt a helyén és várta meg a szovjet katonákat. Ha egyedül is, de valakinek a helyén kellett maradnia.

Isten segítségét váró gyermeikeként a 63. zsoltár biztatását ezzel a dávidi vagy Bibó István-i komolysággal próbáljuk teljesíteni. A sok egyéni imádság és próbálkozás így lehet és lesz közösségi hálaadó zsoltár és cselekedet. Ámen.

Bessenyei István

Menjünk fel az Úr hegyére

Alapige: Ézsaiás 2,2–4

Ézsaiás egyik próféciaját, egyik jóvendölését olvastam fel. Ennek megértéséhez ismernünk kell azt a korszakot, melyben a próféta élt. Ézsaiás Kr.e. 740–700 körül élt és működött. Manassé király uralkodása alatt vértanúhalált halt. Menekülés közben egy odvas fába bújt és a fával együtt őt is elfűrészelték.

Ebben az időben Izráel állandó harcban volt az asszírokkal. Ézsaiás előkelő származású jeruzsálemi polgár volt. Apja Amáziás király testvére. Ézsaiás sokat forgolódott a királyi udvarban. Ismerte kora politikáját és országa helyzetét.

Ismerte a nép bűneit is, mely elfordult Istentől, és ezért volt rajtuk a csapás. Bűnbánatra szólította fel a népet. De hiába! Próféciája ítélet, de egyben vigasztalás is. Az Istentől való eltávolodás elvilágiasodást eredményez, és erre hangzik Isten ítélete, majd vigasztalása. Ez az élet és az emberiség örök sorsa. Úgy váltja egymást az elvilágiasodás és a megtérés, ahogy a nappal követi az éjszakát. Ez ma is így van.

I.

A keresztyénség is elvilágiasodott. Az őskeresztyének kezdetben, amíg kevesen voltak, bensőséges lelki életet éltek. A Szentlélek hatalma csodákat művelt bennük és köztük. Mindennapi életükben meglátszott, hogy Krisztus uralma alatt állnak. Nemcsak a hitnek, de a szeretetnek is élő közösségét képezték. Nem engedték, hogy valaki inséget lásson köztük, ezért önként és boldogan megosztották egymással javaikat. Ez nem volt kommunizmus, mivel a kényszernek még az árnyéka is távol állt tőlük és nem járt együtt a magántulajdon megszüntetésével (ApCsel 5,1–11). A Szentlélek műve volt ez. Ilyen kellene hogy legyen minden valódi keresztyén gyülekezet. Az első gyülekezeteknek vonzó erejük volt. A jobb lelkű pogányok csodálták őket. Ezért terjedtek. Előjáróiknak a „Lélek embereit” tekintették. Tekintélyt a magasabb kegyelmi ajándék adott, amivel gazdagabban szolgáltak.

Azonban ez az ideális helyzet nem tartott sokáig. Ahogy szaporodtak, ahogy betódult az egyházba a világ, egyre szükségesebb lett a vezetés, a parancsszó. Kialakulnak a tisztségek, a szabályok. A keresztyének lassan elvilágiasodtak. Felhígtak, összekeveredtek.

Nemhiába mondta Luther: „Isten elhelyezte az egyházat a világban, a Sátán pedig a világot az egyházban.” A másik bölcs megfogalmazása így hangzik: „Kerestem az egyházat, és a világban találtam meg. Kerestem a világot, és az egyházban találtam meg.”

A világ olyan, mint egy tenger: az élet tengere. Az nem baj, ha a hajó a tenger hátán halad, hisz az a rendeltetése, hogy ússzék a tengeren. Azonban az a tragédia, ha a víz bemegy a hajóba. Az nem baj, hogy a világban vagyunk; az nem baj, hogy Isten a világban helyezett el minket, de az baj, ha elvilágiasodunk, ha a világ eluralkodik bennünk.

A világ az emberiség próbatétele. Itt próbál ki minket Isten. Itt próbálja meg, hogy mire vagyunk képesek és hajlandók, hogy mire törekszünk.

Isten Jézust azért küldte el ebbe a világba, mert látta, hogy az ő választott népe elfordult tőle és elvilágiasodott. Jézus győzött, mert nem világiasodott el. Megmaradt a száraz talajban is élő gyökérnek (Ézs 53,2). Mert állandó kapcsolatban állt Istennel. A Sátán nem tudta elcsábítani. A Golgota nem tudta megtörni. Isten győzött általa.

A keresztyén ember két világ polgára, a mennyei és a földi világé, de a világban is Isten gyermekeként kellene viselkednie és élnie.

Ezért a keresztyén egyház feladata az evangélium szolgálata. Be kell töltenie a kovász szerepét ebben a világban. Meg kell kelesztenie a nagyobb tömegű lisztet. Ez nem megy a Szentlélek nélkül. Ez nem megy imádság, tusakodás nélkül. Ennek kell végbemennie az egyén, a család, a gyülekezet életében. A templomban – sajnos – mindig kevesebben vagyunk, mint a világban. Isten segítségével a hitnek és szeretetnek kell győznie a világ bűnei és gonoszságai felett.

Sajnos minden téren nagy az elvilágiasodás. Ez látszik a közgondolkodásban, a házasságban. Ez látszik az élet minden területén.

Ez történik a házasságban, amikor azt mondja az ember, hogy azt veszek el, akit akarok. Ahhoz megyek, akihez akarok. Ez az én magánügyem. Ezt úgy csinálom, ahogy akarom.

Pedig ha egy kicsit felülvizsgáljuk ezt a gondolkozási módot, akkor azonnal rájövünk, hogy bizony nem így van. Nem azt veszem el, akit akarok, hanem azt, aki hozzám jön. Nem akkor megyek, amikor akarok, hanem amikor kijön a lépés és megvan hozzá a lehetőség. Nem a szerelem a tartós alapja a házasságnak, hanem a szeretet. Mert a szerelemben nincs hűség, mert a szerelemben csak önzés van. Vagyis úgy jó a házasság, ahogy Isten akarja. Ha félnénk Istent, akkor önző akarataink szerint nem borítanánk fel olyan könnyen a házasságot, hisz úgyszem tudunk jobbat kitalálni helyette, hanem igyekeznénk a házasságban az Úr kezéből engedelmesen és alázatosan elfogadni egymást.

II.

Az utolsó napokban szilárdan fog állni az Úr házának hegye a hegyek tetején. Ez az elvilágiasodás vége. Ez még nem a világ vége. Az elvilágiasodás megszűnése lelkileg fog megvalósulni. Ezt hirdette a próféta. Ezzel vigasztalja népét. A próféta azt jelenti, hogy a végső győzelem az Istené és a nem Sátáné. Az elvilágiasodás megszűnik. Ismét a szeretet fog uralkodni. A lélek győzedelmeskedik a test felett. Azért imádkozunk így: „Jöjjön el a te országod legyen meg a te akaratod.” Ez be fog teljesedni. Meg fog érkeznii Isten országa. Megtörténik a paradicsomkerti állapot helyreállítása. Az emberek ismét megtanulnak engedelmeskedni Istennek. A békeség, mint az emberiség régi álma, megvalósul. A Sátán vereséget szenved. A jók akarata fog érvényesülni. Bár megmaradnak a különböző nemzetek és nyelvek, de minden nehézség ellenére megértik egymást az emberek. Azt tapasztaltam Locarnóban, hogy az, ami elromlott a Babel tornyának építése közben, csodálatosan helyrejött ebben a városban. Különböző felekezetű, nyelvű, nemzetiségű keresztyének tudtunk ott együtt énekelni, Igét hallgatni és imádkozni. Tudtunk beszélgetni, holott nem értettük igazán egymás nyelvét. Nem kellett alapszerződést kötni egymással. Mert az országok közötti alapszerződéseket úgyis megszegik, s a felek egymást kijátsszák. Nem jelentenek igazi megoldást. A béke ma nem más, mint az az időszak, amikor a népek azt lesik, hogy miképpen tudják egymást félrevezetni. A béke a világ szerint az egymás kölcsönös becsapásának az ideje. Ez meg fog szünni az utolsó nap, amikor nem lesz bűnös szándék. Addig nem lesz boldogság a földön, amíg ez meg nem valósul. Mi, Isten népe, hisszük, hogy e felé tartunk. Ez előbb-utóbb meg fog valósulni. Ezért őszinte, tiszta szívből imádkoznunk kell: „Jöjjön el a te országod.”

A múltban az a rendelkezés jött egyszer, hogy jelentsük, mikor és milyen textus alapján mondtunk békeprédikációt. Az egyik lelkész azt jelentette: „Minden prédikáció békeprédikáció.” Amikor az élet békés lesz, akkor eljön a hit világa.

III.

„Menjünk fel az Úr hegyére.” Nehéz a hegyre menetel, de áldásos. Bár áldozattal, fáradtsággal jár, de megéri. Az Úr hegyére való felmenetel azt jelenti, hogy a keresztyéneknek, Isten gyermekeinek, az elhívottak seregének, a szentek gyülekezetének mindig lelki magasságba kell emelkedniük.

Az ázsiai misszionárius nézi a Himalája hegy csúcsát, mely mint az örök hó hazája vakító fehérségben csillog. Aztán lenéz a földre, a patakra, melyben benne van a város szennyje. Így szól hozzá: A napsugár téged is olyan fehérré tudna tenni, mint a hó a hegytetőt, ha engeded, hogy felszívjon. Így akar Jézus is kiemelni a szennyből, mert felemel az Úr hegyének magasságába.

Tennünk kell a Krisztus ügyéért valamit. Így lehetünk Isten munkatársai ezen a világon. A kovász szerepe az egyház szerepe. Meg kell keleszteni a nagyobb tömegű lisztet. Meg kell nyerni az Isten országa számára a világot. Meg kell változtatni bűnös természe-

tünk törvényszerűségét. De ezt csak a Szentlélek Isten teheti. Legyünk hatással a környezetünkre, a világra. Hisz Jézus ezt tette! Nem világiasodott el. Nem engedett a bűnnek. Nem engedett a Sátán csábításának. Nem törekedett népszerűsége. Nem igyekezett egy követ fújni mindenkivel, hanem kitartott Isten, a mennyei Atya mellett ezen a világon is. Igaz, hogy felment a hegyre, a Golgota hegyére, de legyőzte a világot.

A hegyről messzire lehet látni. Ott lehet a bűnt bűnnek, a Sátán mesterkedését veszedelmesnek, kárhozatosnak látni. A hegyen szép a kilátás, onnan lehet belátni az Isten országába. Megéri a fáradságot.

Általában a templomokat hegyre, magaslatra építik, hadd látszódjanak messzire. Aki ide feljön, hadd lásson messzire. A Sion hegyére épült Jeruzsálem az Úr templomának városa. A templom magasságából szemléljük szeretteinket, egyházunkat, az életet és a világot. Így nyernek igazán értelmet mindezek. Így láthatjuk és látjuk családunkat, egyházunkat, az életet és a világot az örökkévalóság jegyében tündökölni.

A békesség minden irányban kiterjed. Isten békessége arra készlet, hogy megbékéljünk egymással és önmagunkkal. A békesség több, mint a béke. A béke világi törekvés, a békesség isteni program. Adja Isten, hogy a teljes megbékülésünk minél hamarabb megvalósuljon a Jézus Krisztus által. Ámen.

Antal Zoltán

Isten békessége

Alapige: Efézus 2,14–17

Az idei egyetemes imahét üzenetét mélyítik el mai alapigénk szavai: „...béküljetek meg az Istennel.” Ez az alapja és koronája a békességnek. Innen kell elindulnunk, és ide kell megérkeznünk. Azt kérdezed: de hát én haragban vagyok Istennel? A szíved megadja rá a feleletet. Bármilyen gyengévé és halkká is vált lelkiismereted szava, próbálj csak figyelni rá e mai istentiszteleten. Megéri. Az Ige tükröt tart eléd, nézd meg magadat benne. Minden bajodnak és nyomorúságodnak az az oka, hogy az igazságos, a téged szerető Isten és te ellenséges viszonyban vagytok egymással. Sokszor lázadozva panaszkodtad: lám, Isten nem segít, Isten büntet téged, pedig te jó vagy és jót akarsz. A szíved mást mond, ha csendben hallgatsz most Istenre. Hallgass rá!

Miközben a felolvasott alapigénknek szívünkben keltett visszhangját hallgatjuk, mintegy visszatérő sommás kijelentésként zörget lelkünk ajtaján és kéri bebocsátását a mai Ige üzenete: Ő a mai békességünk. Isten. Igen, ő. Istennel nem mi szerzünk békességet, hanem ő szerezte meg azt számunkra, ő békélt meg velünk. Ő kezdte el, nem várt reánk, ő indult el felénk. Jézus Krisztusban a békesség jött el a békétlenhez, a tiszta jött el a tisztátalanhoz, a sértett nyújtotta ki kezét a sértőhöz. Nézd ott azt a kitért két kart a kereszten: hogy csordul ki ott az irgalom, a megbocsátás és a békesség. Egyetlen alapja – kőszikla alapja – az Istennel való megbékélésünknek Jézus Krisztus vére, amely kiontatott sokak bűneinek bocsánatára.

Hosszú az út ennek elfogadásáig. Erről beszélnek a megelőző versek, amelyek viszonyulnak az „egykori”-ba, az Isten békessége nélküli létbe, és áthoznak minket a „má”-ba, az Isten békességének jelenébe. Az egykori, a múlt, az ő mindig kísért és belefertőz a jelenbe, a mába. Ez két időt kifejező szó, mely két különböző, egymástól szembeállítva elváló szakaszt jelöl életünkben. Egykor Krisztus nélkül valók és ugyanakkor Isten békessége nélkül valók voltunk. A Krisztus nélküli élet az Istentől elválasztott életet jelenti. Ez nagyon nehéz állapot, mert jóllehet tudjuk azt, hogy van Isten, van gondviselés, van isteni szeretet mégis ezek nélkül élünk, mert „bűneink széthasítanak”

minket. Bűneink eltávolítottak minket Isten közeléből. Az életünkbe behatolt a bűn, és mint egy magas kőfal, elválasztott az Istennel való igazi életközösségünktől. Ezt a választófalat rontotta le a mi Üdvözítőnk, amikor nekünk, távolvalóknak és közelvalóknak egyaránt Isten békességét hirdette.

Mert úgy van, hogy nemcsak a „távolvalók” vannak távol Istentől, hanem gyakran a „közelvalók” is. Egykor, a keresztyénség kialakulásának első századaiban a Krisztust visszavárók közösségében nagyon közelivé lettek az üdvösségre, örök életre, Isten békességére néző váradalmak, és a keresztyén élettől távoli dolgokként élték meg a földi élethez való kötődéseket. Ma pedig megfordítottuk a sorrendet: a testi élet kötődései, szükségletei kerültek közelvalókká, lettek a legfontosabbakká, és valahova nagyon távolra tolódtak ki Isten ígéretei beteljesedésének, az üdvösségnek, az Isten békességének kérdései. Ezért van az, hogy gyakran „közelvalókként” is távol vagyunk Istentől.

De egy biztos: ő soha sincs távol tőlünk. Ő állandóan, naponta „rombolja” le a tőle elválasztó bűnfalat, és hívogat az ő közelségébe, az ő békességébe.

Csak mi gondoljuk úgy, hogy nagyobb a tőle való távolságunk, mint az ő szeretete. Pedig mindenek felett a „legnagyobb” az ő irántunk való szeretete. Isten gyűlöli a bűnt bennünk és megítéli azt, de irgalmasan visszafogadja és szereti bűnvalló, attól megszabadulni vágyó gyermekét.

Így akarja „ama két nemzetséget egy új emberré teremteni önmagában”. Ő a mi békességünk. Ezt azt jelenti, hogy az ő békessége önmagunkkal is békességet teremt. Most megint mondhatod: de hát nekem nincs bajom önmagammal! Másokkal igen! Ezer bajom van a családommal, szeretteimmel, szomszédjaimmal, munkatársaimmal, az ellenségeimmel, a feletteseimmel, az ellenem törő gonosz világgal... De önmagammal? Igen, nem vesszük észre, nem akarunk szembenézni azzal a gyökérigazsággal, hogy alapjában véve önmagunkkal sincs békességünk. Talán sokszor szeretnénk levetni, mint a szennyes ruhát, életünk békétlen köntösét, de nem tudjuk, mert az odatapadt hozzánk, belenőtt húsunkba, átítatta vérünket. Hasztalan próbáljuk leszaggatni magunkról, mert a magunk erejéből, Isten békességétől távol nem sikerül. Ki ne ismerné emberi természetünknek azt a nyomorúságos vonását, hogy egészen apró, jelentéktelen kis dolgok mennyire fel tudják borítani az „egyensúlyt”, a lélek békességét. Ezért harcolnod kell elsősorban önmagaddal, az ömbereddel – a Káté tanítása szerint „a bűn és a Sátán ellen szabad lelkiismerettel” viaskodva –, a benned fészkelő és szívedet, békességedet halálos marással fenyegető kígyóval, a bűnnel szemben. Nem vagy magadra hagyva ebben a küzdelemben, Isten neked is azt mondja, mint egykor Mózesnek: „Én veled lélek.” Békessége teremtő erejével bennünk és velünk van Isten. Kezedet fogja, és a békesség útján vezet téged.

Ha megbékültél Istennel, ha benned Isten békességének csendje honol, akkor békeséged van embertársaiddal is. Ezt sem mi szerezzük, hanem Isten bennünk teremtett békességének áldása ez. Az embertársainkkal való békességünknek az árát is Jézus Krisztus fizette meg helyettünk, mert mi „természet szerint hajlandók vagyunk Isten és felebarátunk gyűlölésére” (HK). Ezért Isten békességét megélni és azt továbbadni felebarátainknak csak úgy lehet, ha erre a komoly küzdelemre Istentől nyert erővel nap mint nap felkészülünk. Magától csak a háborúság születik, az indulat haragja, mely bennünk van. Hányszor támadt harag, sértődés, veszekedés olyan könnyen és mintegy magától, hogy később szinte lehetetlen volt megérteni, mi is történt valójában. Jézus a búza és a konkoly példázatában (Mt 13,24–30) feleletet ad erre. Amikor a szolgák megkérdezik, hogy a tiszta búzaföldben „honnan van azért a konkoly?” – Jézus válasza ez: „valamilyen ellenség cselekedte azt” A békétlenség kaini indulatja körül jár, befurakodik a békesség repedezett falain, elhinti a harag konkolyát, és az kikel és jelen van a Krisztust követő

életek búzaföldjeiben is. Alapjában véve jószándékú, hívő emberek között is milyen könnyen borul fel a békesség. „A bűn az ajtó előtt leselekedik, és reád van vágyódása, de te uralkodjál rajta” (1Móz 4,7b). Elég egy elejtett szó, amely úgy fűrődik a másik szívébe, mint a tűske. A keserűség, a békétlenség gyökere éppen olyan könnyen ered, mint minden dudva, és éppen olyan gyorsan növekszik is, mint az. Az emberi békétlenség, háborúság legmélyebb oka: mi a hasonlót hasonlóval akarjuk viszonzni, és a rosszra rosszal felelünk, pedig aki a gonoszt jóval győzi meg, az győzedelmeskedik és nyer lelki békességet Istentől. Ez a győzelem az enyém és az embertársaimé lehet, mert Jézus „békességet szerzett az ő keresztyének vére által” (Kol 1,20).

Isten megbékéltetett minket önmagával, áthidalta a mérhetetlen szakadékat, amely a mi bemocskolt bűnös szívünk és az ő irgalmas atyai szíve között tátongott. Keresztjét fektette végig a szakadékon, hogy békessége út legyen mindannyiunk számára. A békesség útja a kereszten át vezet. Akarsz ezen az úton járni? Mert akkor „...az Istennek békessége, amely minden értelmet felülhalad, meg fogja őrizni szíveiteket és gondolataitokat a Krisztus Jézusban” (Fil 4,7). Ámen.

Dávid Lajos

A teremtett mindenség megbékélése

Alapige: Róma 19,23

Ezen az imahéten Isten Igéje a megbékélés keresésében akarja imaközösséggé formálni a keresztyéneket. Vajon mi teszi szükségessé ennek a közösségnek a keresését, s miért kell visszatérő módon a megbékéléssel foglalkoznunk? Megelégtünk már a szembenállást? Ideje már a józan eszünkre hallgatnunk? Vagy a lelkiismeret furdal, hogy nem vált életté bennünk a hirdetett szeretet és megbékélés? Orcánk pirulása indít arra, hogy egymás kezét keressük?

Az Ige arra kényszerít, hogy alázatosan beismerjük: nem mi jöttünk rá arra a végső felismerésre, hogy végre meg kell békülnünk Istennel és egymással. A főcímben idézett Ige igazít el: Krisztusért kérünk, béküljete meg! Ő indít bűnbánatra és a közeledés keresésére. Benne ragyog a megfoghatatlan titok: a bűnös világgal kiengesztelődő Isten valósága. Innen nézve tetszik meg igazán, milyen végzetes harcban áll az embervilág Istennel. De az is, hogy Isten keze ki van terjesztve feléje: „megbékélésre” Nem taszít el, hanem hívogat, és vár; nem rettent, hanem vigasztal. Megbocsátása, kegyelme kifogyhatatlan. Ezért zeng a világban az evangélium szava, az Istennel való megbékélésre hívogató örömhír. Próféták, apostolok szaván, szívéen át izzik üzenetének melege. Foglyokat gyűjt, akik a föld végső határáig viszik a rájuk bízott legdrágább üzenetet: Isten megbékélt Krisztusban a világgal! követően a sürgető felhívást: béküljete meg velem!

A felolvasott Ige a megbékélésnek ezt a végső reménységét úgy fogalmazza meg, hogy nem tagadja a dicsőséges jövő és a nyomorúságos jelen, reménységünk és jelenbeli tapasztalataink között feszülő ellentétek valóságát. Ezt a feszültséget egyénileg magunk is átéljük, amikor ilyen kérdések szorításába kerülünk: honnan jöttünk és hová megyünk? Kik voltunk és kiké lehetünk? De az apostol most szélesebb horizonton és szédítőbb mélységben látja és láttatja ugyanazt. A bűnnek és a kegyelemnek, a rothadandóságnak és a megújulásnak kozmikus méreteiben. Nem olyan elhanyagolható kis ügy ez, melyen legyintve átléphetünk. Nem az ún. lelkiizók magánügye, melyet gyermekruháival együtt kinő majd az emberiség. A teremtett világról, a mindenség sorsáról, jövőjéről vagy pusztulásáról van itt szó.

Az Ige azt mondja, hogy ez a teremtett világ hiábavalóság alá vettetett, sőt ilyen erős kifejezésektől se retten vissza, mint a „rothadandóság rabsága” Valami végzetszerűt sugallnak ezek a kifejezések. És nem úgy, mintha az ember csupán szemlélőként élné át a „rothadandóság” alá vettetést. Nem! Az ember nem olyan kívülálló, aki függetlenítheti magát az eseményektől, sőt, és ez a legsúlyosabb, bűnével maga az okozója az eseményeknek. A teremtett világ az emberrel együtt vettetett a „rothadandóság rabságába”, és nem csak vele együtt, de miatta is.

Az emberi nem kárhóztatásának bélyege rá van sütve az égre, a földre s az összes teremtményre. Az embernek úgy kell élnie, hogy ennek felelősségét nem vetheti másra, sőt meg nem szabadulhat tőle. Szinte a szemünk előtt megy végbe az ember miatt sóhajtozó, szenvedő természeti világ vajúdása. Szeretne tiszta lenni – de szüntelenül beszennyeződik és beszennyez; szeretne terített asztal lenni, és szándéka ellenére mérget kínál, szeretne otthonná válni, de kítaszít, rendeltetése szerint szeretne Édenné lenni, de tövist és bogáncskórót terem. Hordoz-e reménységet ez az állapot? Az Ige határozottan erre utal. A teremtett világ reménységet hordoz, reménységtől „áldott”, mert megszabadul a „rothadandóság rabságából” Milyen jó hallani, hogy annyi ijesztő jel ellenére sem a pusztulás az utolsó szó. Még e fölött a kilátástalannak látszó mélység fölött is Isten Lelke lebeg, s kegyelmező irgalom árad belőle. Az ember felé, a világ felé egyaránt. Jaj a teremtett világnak, mert osztoznia kell a hiábavalóság alá vettetett ember sorsában. Bűne árnyéka ráhull. De a fény onnan tör elő, ahol a legnagyobb a sötétség. Az az isteni kegyelem, amely nem győnyörködik a bűnös halálában, hanem azt akarja, hogy az megtérjen és éljen; még a megrepedt nádszálnak is megkegyelmez. A teremtett világ nemcsak az ítéletben, de a kegyelemben is osztozik az ember sorsában. Nem az öntisztulás, a regenerálódás győzelme ez, hanem a „mindent újjátevő” kegyelem csodája. Milyen sokan vallhatnának erről a csodáról személyes tapasztalataik alapján. Semmi nélkül valók voltak, és mindennel bírók lettek, eltékozták életüket, de a kegyelem visszavezette őket Isten szeretetének terített asztalához; szenvedélyeik rabjai voltak és megtapasztalták a szabadulás örömét. A golgotai kereszt alatt csodák történnek. Gonosztevők válnak hitvallókká, Saulusok „Paulusokká”

A teremtett világ osztozik Isten megszabadult gyermekeinek sorsában. Holt anyagként is érzi rendeltetésének titkát, és nem nyugszik bele hanyatlásába. Személytelenül és öntudatlanul is feszült várakozás hatja át: a hívő ember megéri és megfejt ezt a várakozást.

De vajon felel-e erre a várakozásra? A teremtett világ Isten fiainak megjelenésére vár. Nem unott tétkedéssel, de úgy, de olyan sóvárgással, ahogy a beteg várja a gyógyulást, az éjszakai vigyázó a hajnalt. Ahogy várja a rab azt, aki őt megszabadítja. Isten már megmozdult. Legcsodálatosabb mozdulása éppen Szent Fia által történik. De Isten Fia ma az Isten fiaiban akar a világ számára megjelenni, hogy hitükkel reményt támaszszanak és szolgálatukkal az igazi szeretetet megmutassák. A legjobb értelemben vett misszióink sürgető parancsát ismerjük fel itt: Megjelenni! Nyilvánvalóvá lenni! A gyermek nem rejtőzködhet a véka alatt, a mécses nem őrizheti önzően világosságát, a sónak vegyülnie kell és bele kell oldódnia az ízetlen világba.

Az Isten fiainak e világban, az ember fiai között kell megjelenniük. Jelezniük kell létezésüket, közvetíteniük kell gyógyító erejét, hirdetniük kell a megkötözöttek között Isten dicsőségének szabadságát és feloldozó hatalmát. Nem magamutogató keresztyénekre van szüksége a világnak. Ezek újra csak undort keltenek benne. A mi életünk önmagában nem hiteles élet, hitelessé csak akkor lesz, ha azt tükrözi, azt ábrázolja és azt hirdeti, akinek követségében jár. Bennünk is csak annak van hitele, aki krisztusi, mert

csak az kell a világnak, nem mi kellünk! Vegyük már ezt végre észre. A világnak Krisztus kell! De evangéliumi énekünket idézve: „kellész te is, mert Krisztushoz tartozol”

Megvívtad-e ezért már a saját harcodat? Mert ez nem megy csak úgy magától. „A felsőbbrendű ember” göggyével kioktathatod környezetedet, de ettől még senkinek nem változik meg az élete. Krisztus se ezt várja tőled! Ha harcra buzdítunk másokat, érezniök kell rajtunk, hogy mi is küzdelemből jöttünk, megharcoltunk azért a hitért, amit másoknak hirdettünk. „A Lélek zsengejének” birtokosai, mi magunk is, fohászokunk magunkban, várván a fiúságot, a mi testünk megváltását. És ebben a fohászkozásban benne van a bűnbánatnak minden gyötrelme és a kegyelemnek minden öröme, az alázat minden mélysége és a fiúság minden magassága.

Igénk a fiúságot, a testünk megváltását a hit reménységében hordozó vallomással zárul. Olyan ez a befejezés, mint egy boldog rácsodálkozás a hihetetlen jövőre, mely mégis mindennél biztosabb. Ez a reménylett dolgok valósága, a nemlátott dolgokról való meggyőződés. Érzem szívemben az örök élet kezdetét – így vallották ezt hitvalló őseink. Akiket Isten Lelke megvilágosított, azok erős reménységgel és buzgó igyekezettel kíváncskoznak és törekednek erre a nagyszerű és felséges jövőre. A jelen még a vajudás, de a jövő az újjászületés, s ebben a jövőben együtt örvendezünk majd az újjászületett mindenséggel. Ámen.

Bustya Dezső

Megbékélés – kegyelem

Alapige: 2Korinthus 5,20–6,4

Ezt az imahetet Isten szeretete kiváltképpen alkalomként és lehetőségként ajándékozta számunkra. A szerető Isten azért adta ezt az ajándékot nekünk, hogy a Golgota hegyén a világ megváltása érdekében végbement nagy engesztelő áldozat áldásában mi is részesüljünk. Ez a hét drága lehetőséget kínált számunkra, hogy a bűn miatt rettenetesen haragvó, de a megtérő bűnösnek szeretettel megbocsátó Istennel megbéküljünk. Mert amíg a magunk gondolatai szerint járunk, addig a bűn rabjai és Isten ellenségei vagyunk. Isten a közösség helyreállítása érdekében megtette a nagy megbékítő lépést. A mi feladatunk az, hogy az erről szóló evangéliumot szívünkbe fogadjuk, hogy az bennünk az újjászületés jó gyümölcsét teremje.

A felolvasott alapigét összefoglalásnak tekinthetjük. Isten megbékítő művéről beszél, amely

- a) Krisztusban megy végbe;
- b) melyet Isten szolgálai által hirdettet;
- c) s amely üdvösséget munkál a hirdetett üzenet befogadóiiban.

I.

Az Istennel való megbékülésünk alapja Isten hallatlanul nagy tette: tulajdon Fiát adta áldozatul a bűnösökért.

A vallások története kezdettől fogva azt bizonyítja, hogy az ember, ha őszintén magába tekintett, nem lehetett önmagával elégedett. Szívében fölébredt a bűntudat: nem olyan vagyok, hogy Isten elfogadhasson engem. Sokszor a hiábavaló magvetés után elmaradt az aratás, a sikertelenség viszont arra figyelmeztette, hogy nincs rendben a dolga Istennel, mivel nem az áldás napsugarai áradnak rá, hanem Isten haragjának a fellege veszi körül. A haragvó Isten kibékítését célozta minden engesztelő áldozata, melynek az

volt a feladata, hogy jó kedvre hangolja az istenséget, hogy az ismét áldásában részesítse az áldozókat.

Az áldozat lényege: valamit adni Istennek, hogy ismét kedvesen tekintsen reám. Ezért viszi a mindenkori ember a maga engesztelő áldozatát az oltárra. Az áldozati előírások megszabták, hogy milyenek kell lennie az áldozatnak. A természetből a legszebbet, az állatokból a hibátlan példányokat áldozták Istennek. Ezt az Ótestamentumból is ismerjük. Malakiás próféta könyvében éles bírálatot olvasunk azok álkegyességéről, akik áldoznak ugyan, de a hitványat adják Istennek (Mal 1,7–8). Az embereknek adott ajánlédéknál figyelünk arra, hogy épet, szépet adjunk, míg Isten házába gyakran azt visszük, ami máshol nem kelendő, ami már nekünk se kellene.

Nem csodáljuk, hogy az élő Isten nem gyönyörködött az emberek által hozott áldozatokban. Nem lelte kedvét „ezernyi kosban vagy tízezernyi olajpatakokban” (Mik 6,7). Nem kívánta az anyaméh gyümölcsét, az elsőszülött feláldozását sem, mivel a bűnöktől való váltságot az sem tudta volna megszerezni. Isten szent haragját csak olyan áldozat képes kiengesztelni, amely tiszta, szent és tökéletes. Valami vagy valaki, ami vagy aki nem hordozza a bűn bélyegét. Az ember azonban nem tud olyant felajánlani Istennek, amin ne lenne rajta a bűn bélyege. Első szüleink esetétől kezdve, a bűn, mint valami pusztító örökség, nemzedékről nemzedékre ránehezedett az emberi lélekre. S az ember romlottsága miatt az egész teremtett világ hiábavalóság alá vetetett. A mennyekből alátétekintő Teremtő csak azt állapíthatja meg, hogy egyetemben megromlottunk, nincs egy igaz sem. Ha csak rajtunk múlik, a megkegyelmezés reménysége nélkül, végérvényesen kárhozatban, az Istentől való eltaszítottságban maradunk.

Szükségünk volt mindezt előrebocsátanunk ahhoz, hogy Isten hatalmas megbékítő tettét megérthessük. Túlságosan sokszor hallottuk, nagyon megszokottá váltott az evangélium foglalata: „Úgy szerette Isten a világot, hogy az ő elsőszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen öbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3,16). Isten az ő Fiát adta értünk: ebből többnyire csak az tudatosul bennünk, hogy a názáreti Jézusban Isten emberré lett. Jézus Krisztus, az örök isteni természetét megtartva, magára vette az emberi természetet. Emberré lett. Nyilván ez az örökkévaló Isten nagy tette, szeretetének örök jele.

De az Ige továbbmegy: „Azt, aki bünt nem ismert, bűné tette értünk...” Jól értsük meg: nem bűnössé, hanem bűnné tette őt Isten. Gondolunk arra a bányászra, aki megmosakodva, tiszta ruhában lemegy a mélybe. Műszak végén szennyesen, szénportól fekete arccal jön fel a tárnából. Ez nem gyönyörködtető látvány. De aztán leveti a szennyes ruhát, beáll a meleg vízű zuhany alá és megtisztul. Csak a külseje volt fekete, ettől meg lehet tisztulni. De ha az emberi szervezetben, belül megy végbe valami kóros változás, aminek következtében az ember besárgul vagy éppen feketére színeződik a bőre, akkor ettől nem tisztul meg semmilyen mosakodással. Csak az egész szervezet megújulása segíthetne. Olyan mélyen van a változás gyökere, hogy a felszíni kezelés már semmit sem ér.

Isten látta, számba vette az ember belső romlottságát. Ezen már nem lehet segíteni „hagyományos gyógymóddal” Az ember bűnéért sem a gerlice, sem a bakok és tulkok vére nem tehet eleget. Tökéletesen tiszta és szent valaki kell. Még az sem elég, ha a mennyből száll alá. Nem elég egy angyal, maga Isten kell. Nem elég a vakító, tiszta világosság. Annak teljes sötétséggé kell változnia! Azt a Jézus Krisztust, akit a világ úgy ismert meg, mint ragyogó világosságot és maradéktalan szeretetet, akiben az Atya és a nyomorult embervilág egyaránt gyönyörködött – azt a Jézus Krisztust Isten bűnné tette. Nagypénteken nem úgy tekintett rá, mint szerelmes Fiára, hanem mint a bűnre. Ezért szolgáltatatta ki a legrettentőbb lelki és testi kínoknak a kereszten. „Bűnné tette értünk,

hogy mi Isten igazsága legyünk öbenne.” Isten azonosította Jézust a bűnös emberiséggel, azért, hogy minket bünteleneknek, igazaknak tekinthessen. Ilyen nagy áldozatba került az örökkévaló szent Istennek az, hogy mi általa elfogadtak, az ő közösségéhez tartozók és szentségének részesei lehessünk!

II.

Isten megbékéltető művét hirdetik az ő választott szolgálói, nemzedékről nemzedékre. Mi is. Az örömmüzenet vivői „Krisztusért járnak követségben” A Krisztus ügyében járnak, mivel az ő szerelme szorongatja őket. Követi szolgálatot végeznek. Ez a szolgálat nem önmagáért, nem bizonyos vallásos célok eléréséért, még kevésbé idegen érdekek támogatásáért történik. Követségben járnak, vagyis nem saját egyéni ügyüket vagy mások ügyét munkálják. „A Megbízott követ a maga megbízójának a helyetteseként beszél, mint annak a képviselője” – mondja a keresztyén egyház egyik jelenkori tanítója. A küldő tekintélyének kell érvényesülnie. Az ő szava az irányadó: „Aki titeket hallgat, engem hallgat; aki titeket megvet, engem vet meg” (Lk 10,16).

A követek által tehát voltaképpen maga Isten szól, ő kéri a hallgatókat: „béküljetek meg az Istennel” A kérés tartalma ez: fogadjátok el Isten előzetes megbékélését. Isten a maga részéről mindent hiánytalanul véghezvitt az ember üdvösségéért. Erre csak egyetlen lehetséges válasz adódik: az ember részéről jövő megbékélés. Ennek most kell megtörténnie, halogatni nem szabad: „Ímé, itt a kellemetes idő, ímé, itt az üdvösség napja” (6,2).

Az evangélium hirdetőit valami nagy, szent türelmetlenség jellemzi. A kellemetes időt, az üdvösség napját jól ki kell használni, míg el nem múlik. Ezért az Isten békeköveinek olyan legyen az életmódja, a magánélete, hogy el ne tántorítsa az üzenet hallgatóit, hogy ne akadályozza azokat a jó hír befogadásában. „Senkit semmiben meg ne botránkoztatassunk, hogy a szolgálatunk ne szidalmaztassék.” Isten ügyét a világ többnyire az azt hirdető személlyel azonosítja. A szolgáról alkotott ítéletet hajlamosak vagyunk átvinni a szolgát, a követet küldő Úrra. A kegyelem üzenetét úgy kell hirdetni, hogy a hírvívő követ életmódja, magatartása ne akadályozza a hirdetett evangélium terjedését és befogadását. Minden lépésre, minden kimondott szóra vigyázni kell, nehogy olyant szóljunk vagy tegyünk, ami megakadályozná embertársainkat a hívésben, Krisztus áldozatának az elfogadásában.

Pál apostol és munkatársai minden vonatkozásban „Isten szolgálóiként” mutatkoztak be Korinthusban és minden más helyen, ahol az evangéliumot hirdették. Mit jelent Isten szolgálójaként élni a világban? Igénk utolsó versében négy kapcsolatos meghatározást találunk: tűrés, nyomorúság, szükség és szorongatás.

Isten megbékéltető tettének az ára az volt, hogy azt, aki bünt nem ismert, bűnné tette érettünk. A szenté és a tisztára úgy tekintett, mint arra, ami utálat előtte. Így és ezért gyötrelmes büntetésnek szolgáltatta ki őt. Ha Istennek ilyen nagy árat kellett fizetnie a megbékélésért, úgy az ezt hirdető szolgálk sem valami „olcsó kegyelmet” hirdetnek. Engedelmesen el kell viselniök a kedvük ellenére való és őket próbára tevő dolgokat. Engedelmesen ki kell tartaniok, helyt kell állaniok az ügy szolgálatában. De a Krisztus szerelmének szorongatásában nem is tehetnének másként. Csak annak a szavára fog figyelni a világ, aki áldozatokat is kész vállalni és szenvedéseket is szívesen elvisel azért, amit mond. Ha valaki előnyöket keres a Krisztus szolgálatában, az megbotránkozásra ad okot. A hú szolga ajánlólevele az evangélium miatt viselt sebeinek sokasága.

III.

Mi az eredménye Isten megbékéltető tettének? Mi a gyümölcse az evangélium tűrés-sel, nyomorúságok, szükségek és szorongatások között történő hirdetésének? Mivel marad a gyülekezet például egy imahét után? Ezeket a figyelmeztető kérdéseket maga az Ige teszi fel nekünk ezekkel a szavakkal: „Mint együtt munkálkodók intünk is, hogy hiába ne vettétek légyen az Isten kegyelmét.”

Az egykori korinthusi hívőknek éppúgy, mint ma nekünk, mérleget kellett készíteniük. Mi a következménye az életünkben annak, hogy Isten megbékített minket önmagával? Mi az eredménye bennünk annak, hogy a kegyelem üzenetét ilyen odaszánt-sággal hirdették a békekövetek? Minden elmegy a fülünk, a szívünk mellett? Akkor sajnos hiába vetettek nekünk, a mag nem jutott jó talajba. Hiába, haszontalanul vettük az Isten kegyelmét.

Minden bizonyágtétel az „együtt munkálkodás” által lesz gyümölcsözővé. Nemcsak a hirdetőnek van tennivalója, hanem a befogadónak, az igehallgatónak is hozzá kell tennie a maga részét, különben hiába történik minden. A levelet író apostol tudatában volt annak, hogy ő maga nem vezetheti el az olvasókat az üdvösségre, mivel ő nem más, mint a hívogató követ. Az olvasóknak maguknak kell megmozdulniuk és elindulniuk. A hívogató erre a kimozdulásra és elindulásra tekint, ezért olyan sürgető és szívhez szóló: Ne halogassátok! Most kell ezt megtennetek! Béküljetek meg az Istennel, amíg itt a kellemetes idő, amíg itt az üdvösség napja!

Nyolcadik napja halljuk az erre való szelíd, de komoly hívogatást. Bárcsak felelni tudnánk rá, de nemcsak szavainkkal, hanem a Krisztusban megújult életünkkel is. Nehogy hiába vettük volna az Isten kegyelmét. Nehogy – számunkra – hiába történt volna a gólgotai kereszt áldozata!

Istentől jó a biztatás: „...az én beszédem nem tér hozzám üresen, hanem megcselekszi, amit akarok, és szerencsés lesz ott, ahová küldöttem” (Ézs 55,11). Ámen.

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Orbán János

Liliom és almafa

Alapige: Énekek éneke 2,1–3

Az Énekek éneke „magyarázatát” az Efézus 5,2 adja: „járjatok szeretetben, amiképpen a Krisztus is szeretett minket és adta önmagát miérettünk” És amikor az apostol arról beszél, hogy elhagyja az ifjú apját és anyját s ragaszkodik az ő feleségéhez, hozzáfűzi: „Felette nagy titok ez, de én Krisztusról és az egyháziáról szólok, hanem azért ti is egyen-egyen így szeressétek egymást” (Ef 5,31–33).

Ebbe a keretbe állítsuk be azt, amit az Énekek éneke – mint a legszebb szerelmi ének – most elénk ad. Így marad meg az az üde tisztasága, amely Isten szerinti kapcsolattá szenteli egy ifjú és egy leány egymásra találását. Így vágyódní egymás után nem csak szabad, hanem igazi öröm. Így értékelní, így megtalální egymást – igazi boldogság; így szeretní nem más, mint betöltení az isteni rendelést: lesznek ketten egy testté. De ennek az egyé lételnek a tisztaságát és szentségét, a keresztyén házasság tisztaságát és szentségét az a lelkiület adja, amelyben úgy veszitek észre és úgy fogadjátok el egymást, mint Istennek drága, szent, egymás számára egyetlen ajándékát.

A felolvasott bibliai versekben így beszélget egymással, így vall szerelmet egymásnak, így teszi szíve számára „az egyetlené” a vőlegény a menyasszonyt és viszont.

Mit mond a menyasszony? Én Sáronnak rózsája vagyok! A Sáron szó magyarul azt jelentí: síkság. Ez volt a neve annak a tengerparti síkságnak, amely a Kármel hegyétől Joppáig húzódtott. Különösen szép virágos rétjeiről volt nevezetes. Ézsaiás próféta így énekel róla: „Örvend a puszta és a kietlen hely, örül a pusztaság és virul, mint ösziké. Virulva virul és örvend ujjongva, a Libánon dicsősége adatott néki, Kármel és Sáron ékessége” (Ézs 35,1–2). Tavasszal olyan volt Sáron, mint egy csodálatos virágszönyeg. Liliomai pompásak voltak. Jézus azt mondta róluk: „Salamon minden dicsőségében sem öltözhetett úgy, mint ezek közül egy” (Mt 6,29).

Ha a menyasszony azt mondja: Én Sáron rózsája vagyok – akkor vajon ezzel a maga szépségét dicséri? Nézzétek, milyen szép vagyok!? Hogyne akadátna meg rajtam a szem? A legnagyobb rosszindulattal sem mondhatnánk erre a menyasszonyra, hogy ez nem igaz. Mégis, egyébről van itt szó. A menyasszony nem dicsekszik, sőt nagyon szerényen azt mondja, én csak egy vagyok a Sáronban nyíló rózsák közül. Milliószámba vannak szép lányok. Én csak egy síkságon nőtt rózsá vagyok. Én mindössze egy mezei liliom vagyok. A szépség igazi erénye a szerénység, ami belső, lelki érték. Ilyenkor a szépség nem tesz sem önteltté, sem elbizakodottá. Mert lehet a szépség sem kihívó, sem kirívó. Az ilyen szépség valóban tucatérték. Az a Sáronnak rózsája, aki alapigénkben beszél, egynek tartja magát a sok millió rózsá közül. Ez a magatartás még a harmatnál is üdébbé teszi a rózsát.

A völgyek lilioma egyszerűen azt fejezi ki: nem hivalkodom, leány vagyok. De a „völgyek lilioma” kifejezés a tisztaság és az őszinteség kiábrázolása. Nyugodtan mondhatjuk, hogy az, aki az Igében beszél, minden menyasszony élő példája lehet. A menyasszony legyen szerény, tiszta, őszinte, természetes, melegsívű leány!

Ezt a belső szépséget veszi észre a vőlegény, s a menyasszony szerény nyilatkozatára így válaszol: „Mint a lilium a tövisek közt, olyan az én mátkám a leányok közt.” Nem virág vagy a virágok közt, hanem úgy tűnsz fel az én szememben, mint a lilium a tövisek közt. Számomra egyedül te vagy a virág. Ez nem a megvakító szerelem, hanem a mindent megszépítő szeretet. Olyan szép, hogy nem kell szépíteni. Ez a szépség nem mindenkit megtévesztő, mindenkit félrevezető, becsapó szépség, hanem az erény szépsége, a mátkaság üdesége. Ezzel arra tanít alapigénk, hogy a vőlegény számára az egyetlen, az igazi szépség menyasszonya.

Ki az én menyasszonyom, ki nekem a másik? Az az észrevett, az a megtalált társ, aki igazán széppé, boldoggá teszi életemet. Az egyetlen, aki ezt teheti.

De a menyasszony sem marad el a vőlegény dicséretében: „Mint az almafa az erdőnek fái közt, olyan az én szerelmemem az ifjak közt.” Gyümölcsfa a terméketlenek között. Nem csak fa, azaz nem csak egy fiú, hanem almafa, vagyis a hasznos, az értékes, a többtől megkülönböztetett érték. Ebben az a figyelmeztető, hogy ne legyen elég a leánynak, hogy a fiú: fiú. De az ifjakat is önvizsgálatra indítja az Ige: vagy az erdő egy fája vagyok, amelyet kívágnak, hogy tűzre tegyék, vagy almafa vagyok, amelyet megbecsülnek a gyümölcséért, az értékéért, amelyet érdemes tartani, mert hasznos, áldásos. Elsősorban természetesen a menyasszonynak.

Sem a vőlegény, sem a menyasszony esetében nem az a fontos, hogy kinek tartja magát, hanem az, hogy kinek tartják mások. De az is fontos, hogy ki nekem a másik. Mire számíthatok, ha hozzá kötöm az életemet?

Az ő árnyékában felette kívánok ülni – mondja alapigénk. Az árnyék: védelem, oltalom, biztonság. Ezt kaphatom tőle – mondja a menyasszony. Így felüdülés lesz mellette, az árnyékában az életem. De ez csak abban az esetben lehet, ha valakit szeretünk, és ha az viszont szeret. Az ő gyümölcse gyönyörűsége az én ínyemnek. Amit az ő élete terem, tehát magatartása, viselkedése olyan, mint üdítő gyümölcs, mely a megelégedés és a boldogság ízét adja nekem.

Amikor ezeket a Bibliában elmondott szavakat reátok alkalmazzuk, akkor ez nemcsak erkölcsi, hanem hitkérdés is. Hogyan? A lilium legyen lilium, az almafa legyen almafa, vagyis „mindenki az ő tisztét és hivatását oly készséggel és hűséggel töltse be, mint az angyalok a mennyben” (HK). Így töltsétek be az Isten által meghatározott rendeltetéseteket az életben, a családban. Így ellenőriztétek állandóan azt a szépséget, azt az értéket, amit felfedeztetek egymásban, s a krisztusi szeretet tegye egyre szebbé és egyre gyümölcsözőbbé házasságotokat. Ámen.

Temetési beszédek

Id. Kántor Attila

Mert én tudom az én gondolataimat

Alapige: Jeremiás 29,11

E tizennyolc éves ifjú koporsója Isten figyelmeztetésének jeleként áll ma minden szülő előtt, akinek gyermekei vannak.

E figyelmeztetés erőteljes felhívás arra, hogy törődjünk gyermekeinkkel. Fordítsunk több gondot testi és lelki nevelésükre. Ne hagyjuk őket szabadon sodortatni korunk divatos bűneinek viharaitól. Szeretettel, példaadással álljunk melléjük. Vezessük őket az

Isten által felkínált úton, hogy megállják helyüket mint jövendőnk reménységei, hogy ne temesse el őket a különböző szenvedélyek áradata.

Imádkozzunk és cselekedjünk, amíg nem késő, hogy ne legyen több ilyen áldozat. E szomorú eset készítse mély gondolkodásra ifjainkat, és szüljön szívünkben határozott döntést, hogy az élet helyett ne válasszák a halált.

Amikor végtisztességtételre összegyűltetek, amikor nekem a vigasztalás szavával kell szólnom hozzátok, aggódva kerestem az alkalmas Igét, melyből vigasztalást és erőt meríthet szívetek. Itt most a legalkalmasabb isteni szó az, melyet Jeremiás próféta szolt egykor szenvedő népének: „Mert én tudom az én gondolataimat, melyeket én felöletek gondolok – azt mondja az Úr –, békességnek gondolatai és nem háborúságnak gondolatai, hogy nektek adjak kívánatos véget.”

Mert én tudom az én gondolataimat – mondja az Úr! Jól tudom, hogy most a ti szívetek mélységes fájdalomban vergődik és ti szülők, testvérek, nagyszülők zokogva fordultok az egek Urához és a panasz fájdalomával kérdezitek: Miért? Ó, miért, Uram? A fájdalom e panaszára soha más feleletet felülről nem nyerhetünk, csak ezt: „Én tudom az én gondolataimat.” És soha más vigasztalást nem nyerünk, mint ezt: „Bízzatok, mert az én gondolataim nem a háborúságnak, hanem a békességnek gondolatai.”

A létnek örök kérdései ezek: honnan hová tartunk; miért élünk? E kérdések az örök titok honában rejtőzködnek előlünk. Én tudom – mondja az Úr. Egy azonban bizonyos számunkra: a mi életünknek célja és feladata van. Utunk Istentől, Isten által, Istenhez vezet. Ez az igazi élet útja. Ez útnak igaz hitttel és alázatos kötelességteljesítéssel való megfutása az élet igazi értelme. Hogy meddig élünk, ki tudná azt? Csak Isten tudja. Azért nekünk gyarló embereknek csak egy kötelességünk lehet, és pedig az, hogy alázatos szívvel meghajoljunk a sorsunkat intéző Isten bölcsessége előtt, amikor ő a mi vagy a kedveseink sorsa felől határoz. Hajoljunk meg alázattal, és még ha vérzik is a szívünk, szóljunk úgy, mint Jób: „Ajkamra teszem kezem és hallgatok. Csoda dolgok ezek, és fel nem foghatom.”

Azért, gyászoló testvéreim, most, amikor siratjátok fiatokat, nem mondhatok más számotokra, mint azt: hajoljatok meg Isten előtt, akinek bölcs végzése volt a ti gyermekek elvevése. Ő vette el és ő tudja: miért. Minél teljesebb odaadással hajoltok meg az Úr előtt, annál teljesebb mértékben lehet részetek az Úr vigasztalásában: Én tudom az én gondolataimat, békességnek gondolatai és nem háborúságnak gondolatai, hogy nektek adjak kívánatos véget.

A ti figyelmeteket most talán leginkább ez a szó ragadja meg: „Kívánatos vég.”

Fájdalmas szívetek méltán felteheti a zúgolódás kérdését: Hát kívánatos vég az, ha a már felnevelt s egészségesen otthonát elhagyó gyermeket négy nap után találják meg holtan? Talán soha ki nem deríthető titkos körülmények között ragadtatott ki az életből. Kívánatos vég ez? Ne engedjétek lelketekben túlsúlyra jutni az elkeseredés zúgolódó vádját. Gondoljatok arra, akiről az apostol azt a felséges bizonyosságot tette, hogy az ő szerelméből sem élet, sem halál ki nem ragadhat bennünket. Gondoljatok a mi kegyelmes Istenünkre, aki Atyánkká lett Jézus Krisztus által. Vajon az, aki hozzá érkezik, rossz helyre érkezik?

Jézussal lenni, Atyánk állandó szerelmében – ez az a „kívánatos vég”, mely vár az Úr választottaira. Előttünk, hívő emberek előtt ez a vég a valóság, mert mi valljuk, hogy „azért halt meg és támadott fel és elevenedett meg Krisztus, hogy mind holtakon, mind élőkön uralkodjék”

Fájdalmas szívű szülők, testvérek és nagyszülők! Ilyen hitttel vegyetek búcsút gyermeketeketől.

Mindnyájunk végzete és vége e földön a halál sötét enyészete. Ha a bölcsőtől a koporsóig vivő út hosszabb, akkor csalódásokkal, fájdalokkal, szenvedésekkel teljesebb. Fiatokat a bölcs Isten egy hosszabb életút sok próbáltatásától megszabadította. Ki tudja, miért tette ezt?

Minden emberi élet vége a halál. De csak annak kívánatos ez a vég, aki tudja, hogy a halál csak az az ajtó, melyen át az idvezült lélek égi Atyjához hazaérkezik. Ámen.

(Elhangzott egy ittasan megfagyott ifjú felett.)

Szekeres István

Két „hajlék” között

Alapige: Jób 7,6–10

A felolvasott szent Ige öt vallomást tartalmaz.

Az első vallomás így szól: „napjaim gyorsabbak voltak a vetélőnél” Közöttünk az idősebb nemzedékhez tartozók még emlékeznek arra, hogy az asszonyok, amikor arra szükség volt, de különösen téli időben, sokat szőttek. Megszőtték mindazt, ami a család szükségére kellett. A fonalat felvetették a szövőszékre s azt a vetélővel, amelybe szintén fonalt volt beiktatva, beszőtték. Voltak, akik szövésével foglalkoztak. Ez biztosította számukra a megélhetést. Ezeket az embereket takácsoknak nevezték. A vetélő gyorsabb vagy lassúbb mozgása a megszőtt vászon egyik felétől a másikig a szövő asszony vagy a takács ügyességétől függött. Manapság ezt a műveletet gépek végzik. A felvetett és beszőtt fonalt lehet egyszínű vagy többszínű. Ilyen az emberi élet is. De a felvetett vagy beszőtt fonál a takács tervei szerint lehet hosszabb vagy rövidebb. Így van a mi életünkben is. Vannak emberek, akik öregén, az étellel betelten hálnak meg. Ezzel szemben vannak, akik gyermek-, ifjú- vagy középkorúakként távoznak az élők sorából. E koporsóban fekvő testvérünk váratlan és döbbenetes halállal, élete delén távozott közülünk.

A felolvasott szent Ige második vallomása így szól: „az én életem csak egy lehelet” Mi a lehelet? Az a levegőmennyiség, amelyet a tüdő beszív és kibocsát magából. Másképpen lélegzik a gyermek, a felnőtt, az öreg, a beteg, másként, aki ül vagy ágyban fekszik, aki kemény munkát végez, gyalogol, szalad vagy sportol. Nem egyformán lélegzünk, nem egyformán élünk. Akármilyen legyen is a lélegzet, akármilyen legyen is az élet, mi azt mondjuk: rövid. Rövid az élet, ha a történelemhez viszonyítjuk, de különösen akkor rövid, ha az örökkévalósághoz hasonlítjuk. Ezért olvassuk a Jób könyvében: „az asszonytól született ember rövid életű és háborúságokkal bővölködő” (14,1).

A harmadik vallomás így szól: „nem lát engem szem” Ezt arra is lehet értelmezni, ha valaki láthatáron túlra távolodik. De lehet úgy is értelmezni, hogy eltűnik örökre. Akkor nincs olyan szem, amely még egyszer láthatná. Nem láthatja sem az élettárs, sem a gyermekek, sem a szülők, sem azok, akikkel együtt élt és dolgozott. Örökös eltávozásunk után is megmaradnak a képek. Azok a képek, amelyeket fényképész készített és az albumban vannak. De megmaradnak azok a képek is, amelyek a lelkünk mélyén élnek. Jelen esetben az édesanya számára megmarad az a kép, amikor először megpillantotta gyermekét. Az élettárs számára talán az első és utolsó találkozás. A gyermekek számára megelevenedhetik az édesanyai szeretet sok-sok megnyilvánulása. Ebben a helyzetben az emlékezés által előttünk is feltűnik az eltávozott alakja és egyénisége.

A negyedik vallomás így szól: „a felhő eltűnik és elmegy, úgy aki leszáll a sírba...” Bizonyára vannak közöttünk olyanok, akik pihenés idején kimentek a zöldbe, hanyatt

fektüdtek, felnéztek a kék égre és figyelték a bárányfelhők tovasiklását. Figyelték, hogy ezek a bárányfelhők találkoznak, aztán újra szétválnak. Így van a mindennapi életben is. Emberek születnek, házasodnak, gyermekeket nevelnek, majd a kirendelt idő végén eltűnnek. Azok, akik szerették, azok, akik ismerték, azt mondják róla: halott.

Az ötödik vallomás így szól: „nem tér többé vissza az ő hajlékába” Igen, a ti drága szeretettek tíz nappal ezelőtt ebből a hajlékból, amelyet élettársával sok gonddal, sok munkával, sok törődéssel építettek, elment, hogy erejét, egészségét ápolta. Onnan elment egy kerámiakiállításra, hogy gyönyörködjék annak szépségében. A gyönyör élményével szívében visszatérőben járművük egy másik járművel ütközött, s az összeütkezés pillanatában beállt a halál. Ez az élet nem tért vissza az ő hajlékába többé élve, csak úgy, ahogy ti hazahoztátok ebben a koporsóban.

A felolvasott és elmondott vallomások a nagy szenvedő Jób vallomásai. De előtte és utána sok szenvedő vallomásai lehettek. A ti szeretetteké is. Ha megfigyeltétek ezeket a vallomásokat, átütött rajtuk a szenvedés és az elmúlás gondolata. Ez nem bűn. Jézus Krisztus a Gecsemáné kertjében halálát megelőző éjszakán így szólt tanítványaihoz: „Felette igen szomorú az én lelkem mind halálig” (Mt 26,37). Mi újszövetségi emberek tudjuk, hogy Jézus Krisztus feltámadott s az ő feltámadása a mi feltámadásunk biztos záloga (HK 45). Ezért a Jézus Krisztus beszédével vigasztallak titeket: Feltámad... (Jn 11,23) a ti drága szeretettek! Ámen.

Nőszövetségi vallásos ünnepély

„Én az időkkel bátran szembenézek!”

Tompa László

A romániai magyar líra első nemzedéke sajátos erdélyi színekkel és mondanivalóval gazdagította az irodalmat. E nemzedék három kiemelkedő költőegyénisége Áprily Lajos, Reményik Sándor és Tompa László. Ők alkották a „helikoni triászt”, amely kapcsolódott ugyan a Nyugat hagyományaihoz, de más-más módon tükrözte a romániai magyarság érzésvilágát, a nemzetiségi lét új problematikáját, az erdélyi táj ihletését. A háború és a fasizmus előretörésének veszélye felerősíti költészetünkben a fenyegetett humánus védelmének hangját. Ennek a humánusnak a képviselője Tompa László (1883–1964), kinek költészete nem kapcsolódik szorosan a kor eseményeihez, de az erdélyi táj zord színeinek felelevenítésével elnyerte a Helikon első költészeti nagydíját.

Kicsi Antal értékelése szerint „nincs egyetlen mondata sem, amelyben ne az ember iránti felelősség feszülne” Képeiben a hallgatag hegyek körvonalai komorlanak, a fenyők hajlíthatatlansága dacol a viharokkal. A hegyipatakok csobogása hallatszik rímeiben. Költői nyelve a sziklák keménységének érzetét sugallja.

A dacos magányú költő szülőhelye Betfalva, az a kicsi falucska, amely akkor még ötszáz lelket számlált. A Nagy-Küküllő mellett, a Hargita aljában, a Fehér-Nyikó völgyében látott napvilágot a költő 1883. dec. 14-én. Édesapja Segesváron Nagy-küküllő vármegye főjegyzője volt, de szembeszegült a főispán akaratával, kegyvesztett lett, nyugdíjba vonulásáig sértett önérettel aljegyzőként dolgozott. Édesapja kétszer nősült, második házasságából született László fia, akit fiatal édesanyja agyondédelgetett. Már gyermekkorában szereti az egyedüllétet, amely az évek során egyre inkább elmélyül. Édesanyja meséi elvezetik a gyereket a képzelet világába, a Küküllő – az ismeretlenből jövő és ismeretlenbe tartó folyó – a messzeség vágyát ébreszti fel benne.

Az elemi iskola elvégzése után a segesvári élet a meseszerűség valóra válását jelentette. Nyáron a falu életében a mesék színes világát véli felfedezni, s a természet szépsége elbűvöli, lenyűgözi, szinte szövetséget köt a természettel. Ezzel a titkos szövetséggel magyarázhatók Tompa László későbbi természeti képei:

Míg a szobába harsányan beárad,
Egybesodor, gyorsan megforgat, elnyel
A tavasz, mint a tenger – –.

(Tavaszi vihar)

Még pillangó csapong a gyér,
Sík mezőkön tova –
De már az erdőn ott a dér
Aranyos, rőt nyoma.

(Nyájjas ősz Udvarhelyen)

Tompa László szövetséget köt a dolgozó, munkában elfáradt emberekkel, sorsközösséget vállal velük:

Lámpával, égő szívemmel bolyongva,
Fütkészek végig mindenkit bolondul,
S dadogjam egyre, dühös szerelemmel:
Embert keresek, – hol vagy, ember – Ember?!

(Diogenész lámpájával)

Középiskolai tanulmányait a keresztyúri unitárius kollégiumban kezdi, majd a szebeni állami főgimnáziumban tanul. Sokat olvas, szinte falja az ókori klasszikusok műveit. Első írásai a Képes Családi Lapokban látnak napvilágot. Érettségi után a kolozsvári egyetem jogi karára iratkozik. Édesapja halála után édesanyjának egyetlen támasza lesz. 1907-ben leteszi az államvizsgát, megnyílnának előtte a sokszor megálmodott lehetőségek, de nincs lelke édesanyját egyedül hagyni, gyermeki szíve Betfalvához köti. Székelyudvarhelyre nevezik ki gyakornoknak, megnősül, családot alapít, de a mindennapi gondok az irodalmi terveket kiszorítják a „kisvárosi sáros utcák” lakójának életéből.

Az I. világháború borzalmait ő is átéli Udvarhelyen. A háború után állás nélkül marad, a rátörő gondokkal, bajokkal nehezen tud megbirkózni. Ebben a nehéz időszakban érlelődik igazi költővé Tompa László. 1920-tól egyre többet hallatja szavát, hamar a reprezentatív romániai lírikusok egyike lesz. Versei az Erdélyi Szemlében, a Napkeletben, a Pásztortűzben, az Ellenzékben és az Erdélyi Helikonban jelennek meg. Az irodalmi élet eseményeibe nem szól bele, hisz kisvárosi ember, a kulturális élet peremén élő költő, aki még ráadásul magányossá, tartózkodóvá válik, s „az önmaga építette sziklavárban élt” (Kicsi Antal). Az udvarhelyi magány nagy versek megszületését eredményezi. Sorsverssé nőtt a *Magányos fenyő* (1929) című verse. A Hargitán büszkén álló „bús székely fenyő” a kopár helyen megkapaszkodik, bátran dacol az idővel, mert bármi történjék is, örökké zöld marad.

Én, amíg minden omlik, összedül,
Gyökereimmel a kopár fokon
– Bús székely fenyő – megkapaszkodom,
S állok daccal, társ nélkül, egyedül...
Így biztatom magam: ne félj,
te tovább tartasz, mint a tél!
Így múlnak, újulnak évek
Én az idővel bátran szembenézek!

A bátor helytállásra buzdító költő az ár sodrával való szembeszegülésnek legszebb példáját állítja elénk a *Lófüröszítés* (1932) című versében. A vers konkrét képpel indul: két székely legény lovakat füröszt a Küküllőben. Nagy Imre élénk színeihez hasonló kép tárul elénk:

Majd ezt megunva, kiállnak a partmenti sekélybe,
Szikkadni a napra, mely roppant fényt, hevet sűt!
Aranypor a sok csepp...

A kép kitágul a Pruttól az észak-amerikai szénbányákig:

...álltak, ahol csak állniok kellett,
Keserű daccal, a sorsnak szembeszegülve.

A vers nem az elkeseredettség hangulatával zárul, hanem a jövő biztató gondolatával: a két székely legény szembeszegül az őket elsodorni akaró áradattal:

S én nem tudom a sorsot, mit tartogat még ezutánra?
E végzetes ég alatt lesz-e még öröm?
De tudok annyit, hogy ha öröm helyett
Tűzes mennykővek szakadnak is itt le,
– Míg gyászosan évek százai húznak el –
Ők örömtelenül is, ha kínba tébolyodottan:
Itt fognak állni, örökké, – hogy Imre szorítja,
Áron pedig Áron nem hagyja magát!

A fasizmus előretörésének idején üzött vadnak érzi magát, de bátran néz szembe a „mételeyes, csúf korral”, melyben tiszta marad. Versei a „farkasjárás éjszakáján”, a világháború rettegéseiben a humánus, a közösség megtartó erejébe vetett hitét tolmácsolják.

Megjavul, ép lesz mind, mi
Ma csonka és fonák –
Az ifjúság virulhat,
Mint májusban a fák!
(*Majd egyszer*)

E borzalmakkal teli világban a költő dacból kovácsol vértet magának. Ez a vért arra jó, hogy a költő saját fájdalmaira fel se szisszenjen, hogy észrevegye maga körül a szenvedőket, s verseiben milliók fájdalma jajongjon.

Tudd meg, hogy nincs örökös éjjel –
S nincs pálna nélkül sivatag!
Tikkasztó tűzben, bajviharban
Vérző fejedre
Kovácsol a kín koronát! –
(*Ne félj!*)

Tompa László egy emberibb kort óhajt, de az – amint Kacsó Sándor is megállapította – „maga is elvont és tapinthatatlan, inkább költői vízió”

Idős emberként érte meg az új világot, de a történelmi változások megfiatalították, ifjú lendülettel fog a művészi munkához, s számot vetve magával hirdeti:

...hát szólj tovább te is.
Hirdesd, idézd a békét mindhalálig!
(*Számvetés magammal 1953 végén*)

1964. május 13-án halt meg tele tervekkel, álmokkal.

Az erdélyi táj, a szűk Székelyföld adja Tompa László költészetének hátterét. Alig van költői képe, melyben átlépné e táj határait. A lombtalan vagy tavaszi díszben pompázó székelyföldi erdők, a magányosan álló fenyőfák, a szomorú, vad, vakítóan kora tavaszos vagy ezer színben álló, őszi „álmokra csábító titokzatos hegyvidéki természet ott él a versekben a költő népe sorsának jelképévé átlelkesítve” (Tóth Béla: *A legerdélyibb költő*). Ezekben a képekben forr össze elválaszthatatlanul a költő az erdélyi tájjal. „Talán nincs a romániai magyar irodalomban senki, aki lelkében ennyire eggyé vált volna a földdel, mely életének színterét adta” (Tóth Béla: *A legerdélyibb költő*).

Élő bizonyítékként álljon előttünk a költő *Erdélyi télben* című verse. Már a versindítás a természettel közvetlen kapcsolatban élő emberre mért próbatételt sugallja:

Mily szörnyű súllyal nyomja a tél a földet!...
Terhét a fák is görnyedve nyögik,
A házak szinte megrokkannak alatta.

A téli képek követik egymást, az ember és a természet egyformán nyögi a zord telet:

Küzdelmes sorsú véreim ilyenkor
Konyhóikba húzódva éjjeleken át
Hallgatják, hogy egy-egy csúf toportyán
Egy kiugró bércre kiülve dudál.

Nem csak egy-egy szó utal a néppel való sorsközösség vállalására („véreim”), hanem egész strófarészlet:

...ezalatt
Valahol tehetetlenkedő orvosok közt
Tátog levegőért a megszületni nem tudó
Gondolat...
Karomban is meg-megbizserdül a vágy:
Nekivágni az élet sodróbb áramának...
...Elég, hogy maradok,
A csillagokat kérdeve: jön-e már a tavasz?

Tompa László verseiből nem a dallam hallatszik ki először, hanem a szavak súlya. Nem a forma, hanem a mondanivaló a fontos. Saját formát alakít ki a költő szerkezetben, képekben és zeneiségben. Mindig konkrét képből indul ki, erre épül a lírai monológ, s különleges képpel zárja a verset, egy „odadobott” kép mindent lezár.

„Múlásom annyi zajt sem üt majd,
Mintha a szél egyszerre csak
Egy ajtót hangosan becsap!”

(*Búcsúzás*)

A költő számára a természet nem mentsvár, hanem indíték a továbbéléshez:

„A föld, melyet a víz felüdített,
Belém is erőt áraszt és hitet.
S éledni látva völgyet, dombokat;
Lelkem is – érzem – szárnyat bontogat.”

(*Tavaszi eső zenéje*)

Tompa László „minden sorából megszenvedettség árad, méltósága és keménysége – mint némely fának – a görcsben rejlik, nem a lombusogásban. Sorokat, mondatokat költő ember volt, de a legigazibbak közül” (Farkas Árpád: *Gátzúgásban*).

Tonk Istvánné

A lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Nagy László

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának
nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea